

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PODNIKOHOSPODÁŘSKÁ

Finanční audit ve strojírenském podniku

Financial Audit in Engineering Company

Student: Petra Sokolová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jindra Peterková, Ph.D.

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra podnikohospodářská

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Petra Sokolová**
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6208T020 Ekonomika podniku
Specializace: 00 Ekonomika podniku
Téma: Finanční audit ve strojírenském podniku
Financial Audit in Engineering Company

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Teoreticko-metodologická východiska finančního auditu
  3. Implementace postupových kroků finančního auditu
  4. Shrnutí, návrhy a doporučení
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DVOŘÁČEK, Jiří a Tomáš KAFKA. *Interní audit v praxi*. Brno: Computer Press, 2005. 236 s. ISBN 80-251-0836-8.
HAKALOVÁ, Jana. *Účetní závěrka a auditing*. Brno: Tribun EU, 2010. 146 s. ISBN 978-80-7399-144-9.
MÜLLEROVÁ, Libuše. *Auditing pro manažery anebo proč a jak se ověřuje účetní závěrka*. Praha: Aspi, 2007. 136 s. ISBN 978-80-7357-308-9.

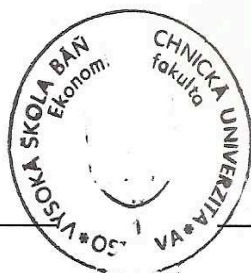
Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jindra Peterková, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 26.04.2013

Ing. Josef Kašík, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Čestné prohlášení

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci včetně všech příloh vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 25. 4. 2013

Petra Sokolová
Petra Sokolová

Poděkování

Ráda bych poděkovala Ing. Jindře Peterkové, Ph.D. za její odborné rady a cenné připomínky, kterými přispěla k vypracování této diplomové práce. Dále děkuji společnosti OSTROJ a. s., která mi poskytla data pro vypracování práce a zvláště Ing. Miloši Mikolajskému, za jeho vynikající odborné rady.

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Teoreticko-metodologická východiska finančního auditu	7
2.1. Audit	7
2.1.1. Druhy interního auditu	11
2.2 Vymezení finančního auditu.....	12
2.2.1 Plánování a příprava finančního auditu.....	13
2.2.2 Přístupy k organizování finančního auditu	15
2.3 Metody a techniky používané při finančním auditu.....	19
2.3.1 Finanční analýza pomocí poměrových ukazatelů.....	19
2.3.2 Predikce finanční tísně	29
2.3.3 Srovnávání poměrových ukazatelů v čase.....	34
2.4 Postup realizace finančního auditu ve strojírenské společnosti	34
3. Implementace postupových kroků finančního auditu.....	36
3.1 Charakteristika společnosti OSTROJ a. s.....	36
3.1.1 Klíčové události v historii a současné dění ve společnosti OSTROJ a. s.....	36
3.1.2 Popis a zhodnocení stávajícího interního auditu ve společnosti OSTROJ a. s.	38
3.2 Realizace postupových kroků finančního auditu ve společnosti.....	39
3.2.1 Příprava finančního auditu	39
3.2.2 Definování faktorů ovlivňujících společnost.....	39
3.2.3 Plánování finančního auditu.....	43
3.2.4 Početní operace.....	47
3.2.5 Analýza a hodnocení získaných výsledků	48
3.2.6 Návrhy a doporučení	58
3.2.7 Předání výsledků, návrhů a doporučení	58
3.3 Další kroky finančního auditu	59
4. Shrnutí, návrhy a doporučení	61
4.1 Shrnutí postupových kroků finančního auditu	61
4.2 Návrhy a doporučení	62
5. Závěr.....	64
Seznam literatury	66
Seznam zkratk a symbolů	
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	

1. Úvod

Audit, jak externí, tak i interní, je v České republice poměrně mladou disciplínou, která se ovšem nepřetržitě rozvíjí a její význam v současnosti neustále roste. Taktéž stoupá počet společností, které dokáží docenit význam vnitřní kontroly interního auditu a aplikovat jej do své podnikové praxe. Interní audit sice není upraven zákonem, tak jako audit externí, může ovšem tvořit východisko pro přínos vzájemné spolupráce s externím auditorem. Zavedení vlastního oddělení interního auditu ve společnosti přináší určitou přidanou hodnotu a odpovídající výsledky. Mezi ně se řadí i pružnější reagování na těžko předvídatelné situace, díky které může podnik ochránit svou konkurenceschopnost a budoucí vývoj.

Audit finanční situace společnosti přináší pohled na její současnou ekonomickou situaci a rizika, která mohou ohrozit její existenci. Lze z něj vyvodit také předpoklad dalšího vývoje společnosti. Při správném využití všech dostupných informací a z nich zpracovaných analýz a rozborů jednotlivých ukazatelů, mohou navržená doporučení, která z těchto výsledků vycházejí, pomoci překonat společnosti tato možná rizika a přispět k efektivnějšímu hospodaření a budoucímu vývoji.

V teoretické části práce jsou popsány základní pojmy týkající se auditu. Dále jsou vymezeny přístupy a metody, kterými je prováděn samotný audit finanční situace společnosti. Teoreticko-metodologická východiska tvoří podklad pro praktickou část diplomové práce, v níž jsou postupové kroky finančního auditu přímo aplikovány na podnik, působící ve strojírenském průmyslu. Ze skutečností zjištěných při aplikování jednotlivých kroků finančního auditu budou navržena doporučení pro efektivnější provádění auditu finanční situace ve společnosti.

Cílem diplomové práce je navržení postupových kroků a provedení finančního auditu ve strojírenském podniku v letech 2009 až 2012. K dosažení stanoveného cíle budou využity metody výpočtu poměrových ukazatelů a metody souhrnného hodnocení. Na základě zjištěných výsledků budou učiněny návrhy a doporučení pro efektivnější vykonávání finančního auditu v dané společnosti. Diplomová práce se bude opírat o informace z publikací, zabývajících se problematikou auditů a finančního řízení podniku. Veškeré údaje použité v aplikační části práce jsou čerpány z ověřených účetních závěrek za výše uvedené roky a z interních dokumentů společnosti.

2. Teoreticko-metodologická východiska finančního auditu

Protože se tato práce bude věnovat problematice auditorství, především finančního auditu, jsou v této kapitole vymezeny základní pojmy vztahující se k finančnímu auditu. Vymezení těchto východisek se opírá o publikace domácích a zahraničních autorů, internetové zdroje a Zákon č. 563/1991 Sb. v platném znění.

Vymezení základních pojmů v oblasti auditu a také finanční audit a metody při něm používané, se opírá především o publikace Hakalové J. (2010); Dvořáčka J. a Kafky T. (2005); Trunečka J. (2004); Dvořáčka J. (2005) a Růčkové P. (2008).

2.1. Audit

Existují různé definice auditu, ovšem jejich podstata zůstává vždy stejná. Jak tvrdí Hakalová (2010, s. 81) je možno audit definovat takto: *„Audit je systematický proces objektivního získávání a vyhodnocování důkazů, týkajících se informací o ekonomických činnostech a událostech, s cílem zjistit míru souladu mezi těmito informacemi a stanovenými kritérii a sdělit výsledky zainteresovaným zájemcům.“* Ricchuete (1994) vysvětluje její původ. Poprvé byla publikována ve zprávě výboru americké účetní asociace, nazvané „Stanovení základních principů auditu“, která sestavila tuto definici pro základní pojmy auditu, stručně, nedvojsmyslně a tak, aby obsáhla stoupající rozsah auditorských služeb. Autoři Raffegeau, Dufils a Menonville (1996, s. 11) definují audit takto: *„Audit je v podstatě kritická analýza, která umožňuje ověřovat informace dodané podnikem a hodnotit operativní činnosti a systémy používané při jejich předávání.“*

Dle základního členění audit dělíme na:

- a) externí audit,
- b) interní audit.

Ad a) Externí audit

Externí audit lze nazvat také auditem účetních výkazů nebo auditem statutárním. Externí audit je podle Kovanicové (2005) zaměřen na individuální a konsolidované účetní výkazy. Provádí

jej nezávislý externí auditor, kterým může být buď fyzická osoba, nebo auditorská společnost, která poskytuje auditorské služby prostřednictvím svých zaměstnanců neboli auditorů. U individuálních účetních výkazů bývá tento audit prováděn na objednávku vlastníků podniku a u konsolidovaných účetních výkazů na objednávku vlastníků skupiny podniků.

Podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, mají povinnost mít ověřenou řádnou nebo mimořádnou účetní závěrku tyto účetní jednotky:

- akciové společnosti, pokud za dané účetní období a období jemu předcházející přesáhne alespoň jedno z těchto tří kritérií:
  - o aktiva přesahují částku 40 000 000 Kč,
  - o roční úhrn čistého obrátu činí více než 80 000 000 Kč,
  - o nebo průměrný přepočtený stav zaměstnanců v průběhu účetního období je více než 50 osob;
- ostatní obchodní společnosti a družstva, pokud za dané účetní období a období jemu předcházející přesáhne alespoň dvou, z výše uvedených kritérií.

Externí audit je vykonáván externími auditory, nazývanými také statutární auditoři, kteří se při vykonávání své činnosti řídí zákonem č. 93/2009 Sb., o auditorech.

Podle internetových stránek Komory auditorů České republiky je statutární auditor definován jako: *„Fyzická osoba, které bylo Komorou vydáno rozhodnutí o oprávnění provádět auditorskou činnost a která je zapsána v seznamu auditorů vedeném Komorou auditorů ČR podle zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech.“*

Dle Hakalové (2010) na žádost zapíše Komora auditorů ČR toho, kdo splní určité podmínky. Mezi ně patří například bezúhonnost a plná způsobilost k právním úkonům, získání vysokoškolského vzdělání, absolvování alespoň 3 let odborné praxe jako asistent auditora nebo obdobné činnosti a další.

Jednou z nejdůležitějších podmínek je složení auditorské zkoušky. Podle Hakalové (2010) se auditorskou zkouškou ověřuje odborná úroveň teoretických znalostí uchazeče o auditorskou profesi a schopnost využít tyto znalosti také v praxi. Auditorská zkouška bývá označována jako nástroj zajištění kvality vstupu do profese. Tato zkouška se zaměřuje např. na všeobecné účetní teorie a zásady, mezinárodní účetní standarty, zásady finančního řízení podniků atd.

Koná se v českém jazyce, má písemnou formu a tvoří ji dílčí zkoušky, jejichž složením je vykonána.

Ad b) Interní audit

Podstata interního auditu je dle Dvořáčka a Kafky (2005, s. 5) dána definicí, přijatou interními auditory na základě celosvětové diskuse v roce 1999, kterou zorganizoval Mezinárodní institut interních auditorů. „*Interní audit je nezávislá, objektivní, ujišťovací a konzultační činnost zaměřená na přidávání hodnoty a zdokonalování procesů v organizaci. Interní audit pomáhá organizaci dosahovat jejich cílů tím, že přináší systematický metodický přístup k hodnocení a zlepšování efektivnosti řízení rizik, řídicích a kontrolních procesů a správy a řízení organizace.*“

Truneček (2004) uvedl několik základních úkolů interního auditu, mezi které patří provádění neustálé analýzy podniku a poté navrhování vedení podniku provést vhodná opatření ke zlepšení činnosti, dále kontrola souladu strategie podniku s jeho taktickým a operativním řízením a vyhodnocení a zabezpečení toho, že všechny zdroje v podniku jsou či budou adekvátně využívány. Díky internímu auditu lze informovat vedení o nepravidłnostech, anomáliích či odchylkách od normálu, a věnovat zvláštní pozornost novým metodám a systémům řízení.

Interní audit se podle Dvořáčka a Kafky (2005) zaměřuje na dílčí podnikové procesy. Patří zde audit činností, který sleduje vybraný proces od začátku do konce, dále audit organizační, kdy nejsou auditovány jen činnosti organizace, ale také mechanismy řízení a kontroly činností. Auditovány mohou být také rozborý a konzultace, kdy auditor vystupuje v roli vnitropodnikového poradce a právě probíhající programy, které pro prověrku vybírají přímo interní auditoři nebo vedení organizace. Dále se auditují kontrakty, kdy se prověřují aktivity, které obvykle nejsou součástí běžných činností organizace. K nim patří stavební kontrakty nebo investice. A konečně integrovaný audit, který spojuje finanční audit a audit výkonnosti.

Podle Dvořáčka (2000) interní audit poskytuje množství služeb, mezi něž patří např. finanční audit, vnitřní účetní kontrola, prevence a odhalování podvodu, audit ekologický, audit jakosti a mnoho dalších.

Dle Ricchuiteho (1994) je hlavním cílem interního auditu pomoci všem členům managementu, aby plnění jejich úkolů bylo efektivní, a to tím, že jim budou díky internímu auditu poskytnuty analýzy, hodnocení, doporučení a komentáře, které se týkají zkoumaných činností.

Podle Dvořáčka (2000) hraje pro některé malé a střední podniky v interním auditu významnou roli outsourcing. Může být alternativou útvaru interního auditu, který je pomocí něj zabezpečován z vnějších zdrojů. Outsourcing je výhodný především tehdy, jestliže jsou fixní a režijní náklady vázající se k internímu auditu příliš vysoké. Dále také tehdy, když nejsou v organizaci pro výkon interního auditu nezbytné zvláštní znalosti nebo musí být znalosti o pracovních procesech nabyty velmi rychle.

Interní audit se od auditu externího liší v mnoha věcech. Podle Trunečka (2004) je hlavní rozdíl v tom, že působení externích auditorů je upraveno zákonem a stát je odpovědný za to, že auditorskou činnost vykonávají jen osoby, které splňují zákonem stanovené podmínky. Externí audit je také spojován převážně s auditem finančních výkazů, tj. ověřování účetních závěrek a výročních zpráv či jiných ekonomických informací. Zatímco interní audit provádějí pracovníci daného podniku a jeho cíle jsou širší a početnější, protože není omezen jen na oblast ekonomickou a finanční, ale může zahrnout také oblasti operací a dalších aktivit organizace. Další rozdíl spočívá v tom, že externí audit je prováděn v souladu s mezinárodně uznávanými a homologovanými normami a postupy. Kdežto o interním auditu rozhoduje převážně vedení společnosti.

Interní audit je vykonáván interními auditory, kteří se od auditorů externích v mnohém liší. Z pohledu Dvořáčka (2005) vlastní interní auditor aktivum, které externí konzultant nemá. Tímto aktivem se myslí vlastní zkušenost z práce tohoto interního auditora v organizaci. Tato zkušenost je ve většině případů výhodou, ale může také znamenat nebezpečí ztráty objektivity, kdy bude interní auditor navrhopvat taková opatření, pro která neexistuje racionální opodstatnění a tím firmě neúmyslně uškodit.

Podle Trunečka (2004) je interní auditor součástí řízení a pomáhá ho zlepšovat tím, že předkládá managementu, představenstvu a dozorčí radě své názory a návrhy na zlepšení týkající se systému řízení organizace. V tomto směru je interní auditor poradní orgán vedení podniku, který neustále hledá způsoby, jimiž lze dosáhnout vyšší efektivity řízení. Díky

svým profesionálním vlastnostem může poskytovat i kvalifikované poradenské služby a pomáhat organizaci v uskutečňování jejích cílů a záměrů zjišťováním a odhalováním nedostatků v řízení.

Práce interního auditora není upravena zákonem č. 93/2009 Sb., o auditorech a takovýto auditor není zapsán v seznamu Komory auditorů České republiky. Interní auditor se může stát členem Českého institutu interních auditorů, přičemž členství v tomto institutu je dobrovolné.

2.1.1. Druhy interního auditu

Interní audit se ve společnosti netýká jen financí podniku, ale zaměřuje se na spousty oblastí její činnosti. Nejčastěji se jedná o:

- a) audit jakosti,
- b) personální audit,
- c) informační audit,
- d) ekologický audit, atd.

Ad a) Audit jakosti

Z pohledu Dvořáčka (2000) by měl audit jakosti podat informace o tom, zda činnosti v oblasti jakosti a jejich výsledky se realizují v podniku efektivně, jsou v souladu s plánovanými záměry a patří k vhodným nástrojům pro dosažení stanovených cílů.

Předmětem auditu jakosti mohou být finální výstupy výrobní činnosti v podniku, jako např. polotovary nebo výrobky. V tomto případě se jedná o výrobní audit.

Při prověření výrobního systému a podmínek výroby s ohledem na zabezpečování jakosti se jedná o systémový audit.

Ad b) Personální audit

Tento druh interního auditu se zabývá především oblastmi týkající se strategie rozvoje lidských zdrojů, dále také náboru zaměstnanců a jejich dalšímu vzdělávání a rozvoji, odměňováním zaměstnanců a hodnocením jejich výkonů a mnoha dalším činnostem.

Ad c) Informační audit

Podle Dvořáčka (2000) má informační audit za úkol provést hodnocení o efektivnosti, spolehlivosti, ochrany informací a jejich vhodného využití. Analyzuje informační funkce, jako je například analýza organizace, bezpečnost, a hodnotí informační systémy a jejich soulad s cíly, pro které byly tyto systémy navrženy.

Ad d) Ekologický audit

Z pohledu Dvořáčka (2000) ekologický audit zkoumá dodržování zásad ochrany životního prostředí a ekologické aspekty podnikového řízení, které se týkají všech činností vykonávaných v podniku i jeho produktů.

Interní audit se může týkat i dalších oblastí v podniku. Tato práce je ale primárně zaměřena na audit finanční, který je vymezen v dalších částech.

2.2 Vymezení finančního auditu

Z pohledu Trunečka (2004) se audit finanční situace týká zhodnocení současné finanční situace organizace a také posouzení perspektivy jejího dalšího vývoje. Nehodnotí se pouze správnost účetních výkazů, ale hodnotí se také efektivnost organizace, ve které byl audit prováděn. Vstupem pro tento audit jsou účetní výkazy a správnost jejich dat. Výstupy auditu finanční situace nejsou určeny jen pro management auditované organizace, ale také pro externí zájemce.

Jak bylo již výše zmíněno, vstupem pro audit finanční situace jsou účetní výkazy. Podle Růčkové (2008) jsou základními účetními výkazy rozvaha, výkaz zisku a ztráty a výkaz o tvorbě a použití peněžních prostředků, neboli výkaz cash flow.

Rozvaha a výkaz zisku a ztráty mají předepsanou strukturu stanovenou Ministerstvem financí České republiky a jsou závaznou součástí účetní závěrky. Kromě nich účetní závěrka obsahuje ještě přílohu, která obsahuje údaje o účetní jednotce, informace o použitých účetních metodách, způsobech oceňování a účetních zásadách, dále také obsahuje některé doplňující

informace k rozvaze a výkazu zisku a ztráty a cash flow. Výkaz cash flow není standardizován, na rozdíl od dvou předchozích výkazů, ale měl by mít stejnou informační hodnotu.

Dle Dvořáčka (2000) se finanční audit zabývá hodnocením finanční situace podniku i jeho budoucím vývojem a tedy by měl upozorňovat na možná rizika, která ohrožují nebo mohou ohrožovat jeho existenci. Interní auditor za pomoci účetních informací kontroluje firemní aktiva a přezkoumává, jestli se účetní postupy užívají způsobem, který odpovídá s obecně přijatými zásadami účetnictví. Z toho vyplývá, že finanční audit usiluje o logickou soudržnost a vzájemnou skloubenost vnitřní kontroly pro zabezpečení celistvosti podnikového jmění. Nejde jen o potvrzení správnosti údajů obsažených v účetních výkazech, ale také o zhodnocení efektivnosti podniku.

Cíl auditu finančních výkazů je dle Dvořáčka (2000) především v tom, že potvrdí zainteresovaným stranám, že auditované výkazy odpovídají přijatým účetním zásadám.

2.2.1 Plánování a příprava finančního auditu

Plán auditu se vytváří proto, že upřesňuje jednotlivé oblasti, na které se bude interní auditor zaměřovat a také poskytuje vysvětlení toho, proč se auditor na některé oblasti zaměřuje méně.

Podle Dvořáčka a Kafky (2005) zahrnuje proces plánování interního auditu celou řadu činností, jako je stanovení cílů interního auditu, plány práce, personálního a finančního zabezpečení a zpráv o činnosti. Proces plánování interního auditu v jednotlivých krocích podle Dvořáčka a Kafky (2005) je popsán v následujícím textu.

1. krok: Stanovení cílů

Cíle práce se podle Dvořáčka a Kafky (2005) stanovují ještě před tím, než je vypracovaný plán činnosti interního auditu. Takto stanovené cíle musí být v souladu s celkovými cíli a hodnotami organizace, v níž se interní audit provádí.

2. krok: Harmonogram práce

Harmonogram práce by měl dle Kafky (2009) odpovídat na dvě základní otázky, a to, které činnosti a kdy mají být prováděny. Priority harmonogramu práce by měly brát v úvahu např. výsledky posledních auditů nebo požadavky vrcholového managementu.

3. krok: Plán personálního a finančního zabezpečení

Personální plán je dle Dvořáčka (2000) obvykle rozdělen do dvou částí, a to na část, která zahrnuje analýzu současného stavu pracovníků interního auditu a část, která se zabývá budoucími personálními potřebami interních auditorů.

V první části analýzy současného stavu pracovníků je pro plán důležitý současný počet pracovníků interního auditu a jejich úroveň vzdělání, zkušeností a dosažených výsledků. Druhá část je zaměřena na budoucí personální potřeby jak v počtu, tak i v kvalifikaci interních auditorů.

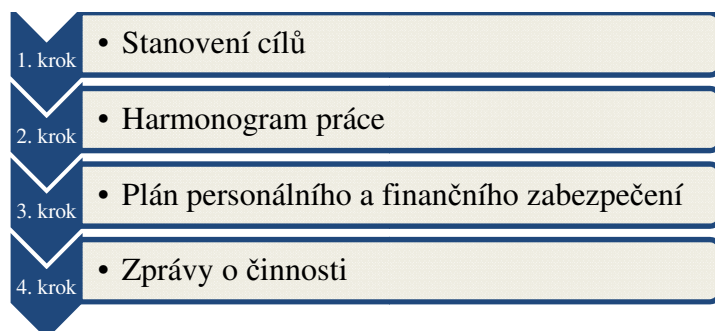
Finance jsou, také z pohledu Dvořáčka (2000), zabezpečeny finančním plánem interního auditu. Ten se zabývá sledováním nákladů na auditorskou činnost, přičemž jednotlivé nákladové položky by měly být vázány na konkrétní činnosti interního auditu.

4. krok: Zprávy o činnosti

Podle Dvořáčka (2000) by měly auditorské zprávy splňovat určité náležitosti, jako je jejich pečlivá a vzorná úprava, jednoduché a přehledné uspořádání, stručnost a věcnost a také přesnost. Auditorská zpráva by měla mít předepsanou strukturu, díky které se usnadní její čtení, předejde zbytečné námaze při vyhledávání informací a ztrátě času.

Celý tento proces je znázorněn v následujícím obr. č. 2.1.

Obr. č. 2.1 Proces plánování interního auditu

Zdroj: Dvořáček (2005, s. 157)

2.2.2 Přístupy k organizování finančního auditu

Různí autoři publikací, zabývajících se interním auditem, popisují přístupy k organizování auditu rozdílně. Pro účely této práce jsou vybrány následující přístupy k organizování auditu, které jsou popsány níže.

a) Přístup k organizování finančního auditu podle Hájka

Hájek (2003, s. 2 - 13) ve své publikaci definoval několik fází, na které se provedení interního auditu rozděluje. Tyto jednotlivé, na sebe navazující, fáze jsou blíže popsány v následujícím textu práce.

1. fáze: Příprava auditu

1. fáze je fází plánovací a jejím úkolem je, na základě zjištěných rizik, stanovit co a jak se bude auditovat. Plán auditu sestavuje vedoucí útvaru interního auditu ve spolupráci s managementem společnosti, který by jej měl schválit. V plánu auditu jsou stanoveny priority a cíle interního auditu, které by měly být v souladu se všemi cíli společnosti, v níž se bude audit aplikovat.

2. fáze: Provedení auditu

Interní auditoři postupují podle předem stanoveného a managementem společnosti schváleného programu auditu. Provádějí programem stanovené revize, prověřování a analýzy a jejich výsledky zaznamenávají v pracovních dokumentech, kde vytvářejí osnovy zprávy a tyto výsledky do nich začleňují. Při této činnosti formulují první tvrzení, rizika a návrhy doporučení.

3. fáze: Předání výsledků

Předání výsledků zjištěných při provádění auditu má několik forem. Prostřednictvím dílčích zpráv se předávají výsledky průběžně po dokončení jednotlivých ucelených částí auditu nebo při určitém významném zjištění. Dále formou závěrečné zprávy, která by měla být objektivní, jasná, stručná, konstruktivní a včasná. Tato zpráva by měla obsahovat cíle, popis procesu, rizika, auditorská zjištění a doporučení a další. Závěrečná zpráva by se měla dostat do rukou vedení společnosti, řediteli a manažerovi auditované jednotky. Dále také důležitým pracovníkům, kteří se podílejí na auditu a vlastníkům nápravných opatření, která budou

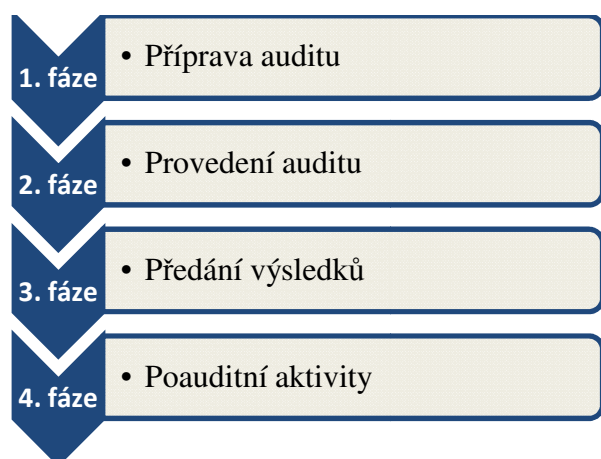
v rámci auditu navržena. Velmi důležitá je samotná prezentace závěrečné zprávy. Zúčastnit by se jí měli všichni podstatní lidé, kteří se účastnili realizace auditu a ředitelé oblastí, které byly auditovány. Prezentaci vede manažer nebo vedoucí auditu a neměla by trvat příliš dlouho, protože její důležitou součástí je diskuse mezi všemi účastníky. Prezentace by měla obsahovat základní informace o provádění auditu v dané jednotce, podstatné skutečnosti, které byly při auditu zjištěny a shrnutí doporučení navržených auditované jednotce pro zefektivnění její činnosti. Pro lepší přehlednost může prezentace obsahovat také grafické prvky.

4. fáze: Poauditní aktivity

V této fázi jsou, na základě skutečností zjištěných realizovaným auditem, implementovány návrhy a opatření pro vylepšení stávající situace v auditovaných oblastech společnosti. Implementace těchto návrhů je dále monitorována proto, aby se zjistilo, zda audit přinesl společnosti efekt, který byl požadován. Pro zjištění, zda interní audit ve společnosti přináší určitou přidanou hodnotu, jsou hodnoceny také činnosti, které jsou prováděny při samotném auditu.

Výše popsáný přístup k organizování finančního auditu podle publikace Hájka (2003) je zobrazen v obr. č. 2.2.

Obr. č. 2.2 Fáze interního auditu dle Hájka

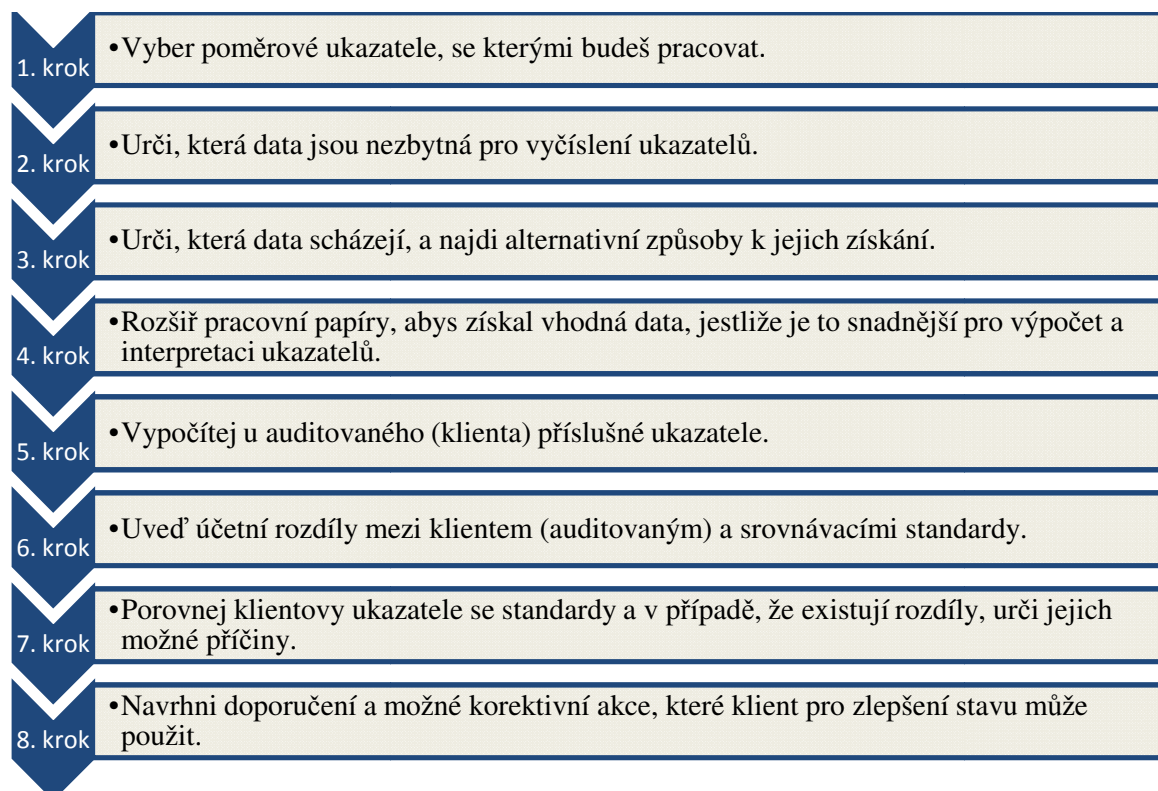
Zdroj: Hájek (2003, s. 2)

b) Přístup k organizování finančního auditu podle Dvořáčka

Dalším přístupem k organizování interního auditu finanční situace je přístup, který uvádí ve své publikaci Dvořáček (2000). Dvořáček definoval 8 základních kroků pro audit finanční situace, které jsou zobrazeny v následujícím obrázku.

Obr. č. 2.3 8 kroků pro audit finanční situace

Zdroj: Dvořáček (2000, s. 148)

c) Přístup k organizování finančního auditu podle Dvořáčka a Kafky

Přístup Dvořáčka a Kafky (2005) je založený na analýze rizik. Zahrnuje 6 fází začínající plánováním auditu a končící vyhodnocením auditu. Všechny tyto fáze jsou v dalším textu blíže popsány a zobrazeny v obr. č. 2.4.

1. fáze: Analýza rizik

První fáze spočívá v identifikaci a následné analýze rizik, která mohou ohrozit organizaci. Na základě identifikace rizik a jejich analýze se stanoví pravděpodobnost výskytu daného rizika a možná výše škody, pokud riziková událost skutečně nastane.

2. fáze: Plánování interního auditu

Plán auditu konkretizuje oblasti, na které se interní auditor zaměří. Tento plán je navrhován na základě předchozí analýzy rizik, protože má managementu poskytnout informace, které mohou zmírnit nebo přímo zabránit dopadům rizikových událostí.

V procesu plánování interního auditu jsou stanoveny:

- 1) cíle interního auditu,
- 2) harmonogram práce,
- 3) plán personálního a finančního zabezpečení,
- 4) zprávy o činnosti.

3. fáze: Provádění interního auditu

Provádění interního auditu se skládá z několika na sebe navazujících kroků. Jedná se o identifikaci, analýzu, zhodnocení a dokumentaci dostatečného množství informací a dat.

V této fázi je klíčový program auditu, který popisuje časové rozvrhnutí auditu, použitou metodiku, určí zodpovědnost a kapacity.

4. fáze: Předávání výsledků interního auditu

Výsledky auditu musejí být předloženy managementu bezprostředně po ukončení provádění interního auditu, a to formou zprávy o auditu. Ta zahrnuje cíl auditu a jeho rozsah, závěry vyplývající z provedení auditu, které jsou doloženy příslušnými zjištěními a doporučení k zavedení opatření vedoucích k odstranění nedostatků a zmenšení rizikových faktorů.

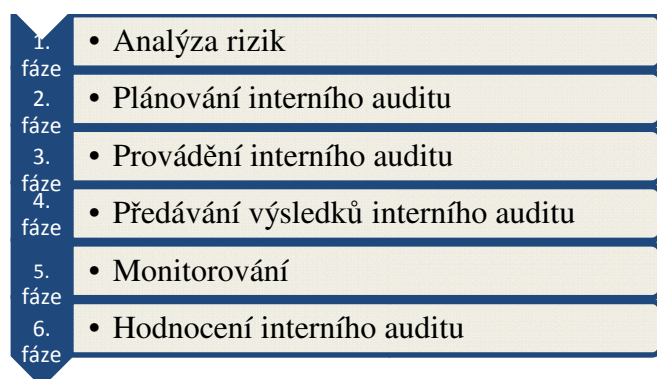
5. fáze: Monitorování

Monitorování představuje systém následných kontrol, který sleduje, zda doporučení a navržená nápravná opatření byla realizována efektivně. Mělo by probíhat minimálně jednou ročně.

6. fáze: Hodnocení interního auditu

Při hodnocení interního auditu se posuzuje zejména samotný průběh auditu a využívané metody a zdroje, ke kterým patří i zdroje lidské. Cílem hodnocení auditu je další zefektivňování činností.

Obr. č. 2.4 Organizování interního auditu dle Dvořáčka a Kafky:

Zdroj: Dvořáček J., Kafka T. (2005, s. 141 – 205)

2.3 Metody a techniky používané při finančním auditu

Po získání všech potřebných dat mají interní auditoři možnost posoudit součastnou situaci v podniku pomocí řady poměrových ukazatelů, metod a přístupů. V této práci jsou blíže popsány tyto metody analýzy pomocí poměrových ukazatelů a predikce finanční tísně auditované společnosti.

2.3.1 Finanční analýza pomocí poměrových ukazatelů

Podle Růčkové (2008) vychází analýza pomocí poměrových ukazatelů z údajů, které jsou obsaženy v základních účetních výkazech. Každý poměrový ukazatel se vypočítá jako poměr jedné nebo více účetních položek k jiným položkám. Rozlišují se různé skupiny poměrových ukazatelů, které můžeme použít také pro posouzení současné situace při interním finančním auditu.

a) Ukazatele rentability

Ukazatele rentability dle Růčkové (2008) ověřují, zda podnik vytváří nové zdroje a dosahuje zisku pomocí investovaného kapitálu a slouží k zhodnocení efektivnosti činnosti, kterou auditovaný podnik vykonává. U těchto ukazatelů se nejčastěji vychází z výkazu zisku a ztráty a z rozvahy.

Informace o používaných ukazatelích rentability a použité vzorce k výpočtu těchto ukazatelů vychází z publikace Dvořáčka (2000) a jsou doplněny dalšími informacemi z publikace Růčkové (2008).

Rentabilita celkového kapitálu – ROA (return on assets)

Vyjadřuje, jak auditovaný podnik účinně hospodaří se všemi používanými prostředky (hmotný investiční majetek, zásoby, investice, hotové peníze), bez ohledu na druh zdrojů, které byly k podnikání využity.

$$\text{Rentabilita celkového kapitálu} = \frac{\text{zisk}}{\text{vlastní kapitál} + \text{cizí kapitál}} \quad (2.1)$$

Doporučená hodnota rentability celkového kapitálu se pohybuje okolo 10 %.

Rentabilita vlastního kapitálu – ROE (return on equity)

Ukazuje zhodnocení vložených prostředků akcionáři. Tento ukazatel je významný pro akcionáře i pro možné zájemce o koupi akcií auditované společnosti. Měl by být vyšší než běžná úroková míra.

$$\text{Rentabilita vlastního kapitálu} = \frac{\text{zisk}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (2.2)$$

Doporučené hodnoty rentability vlastního kapitálu se pohybují okolo 15 %.

Rentabilita dlouhodobého (investovaného) kapitálu – ROCE (return on capital employed)

Vyjadřuje, do jaké míry jsou zhodnocena aktiva společnosti, která jsou financována vlastním i cizím dlouhodobým kapitálem.

$$\text{Rentabilita dlouhodobého kapitálu} = \frac{\text{zisk}}{\text{vlastní kapitál} + \text{cizí dlouhodobý kapitál}} \quad (2.3)$$

Pro společnost je žádoucí co nejvyšší hodnota rentability dlouhodobého kapitálu.

Rentabilita tržeb – ROS (return on sales)

Ukazuje, kolik efektu je podnik schopen vyprodukovat na 1 Kč tržeb. Měl by mít v čase rostoucí tendenci, ale ani jeho snížení neznamená negativní vývoj, pokud tržby nadále rostou.

$$\text{Rentabilita tržeb} = \frac{\text{zisk}}{\text{tržby}} \quad (2.4)$$

Doporučená hodnota rentability tržeb se pohybuje okolo 10 %.

Rentabilita nákladů – ROC (return on costs)

Vyjadřuje výnosnost na jednotku nákladů.

$$\text{Rentabilita nákladů} = 1 - \frac{\text{zisk}}{\text{tržby}} = 1 - \text{rentabilita tržeb} \quad (2.5)$$

Žádoucí pro podnik je co nejnižší hodnota tohoto ukazatele, protože značí, že podnik vyprodukoval 1 Kč tržeb s co nejmenšími náklady.

b) Ukazatele zadluženosti

Ukazatelé zadluženosti slouží k tomu, aby vyjádřily, v jaké míře podnik používá k financování svých aktivit cizí zdroje.

Informace o používaných ukazatelích zadluženosti a použité vzorce k jejich výpočtu vycházejí z publikací Dvořáčka (2000), Růčkové (2008) a Knápkové a Pavelkové (2010).

Koeficient samofinancování (equity ratio)

Díky tomuto ukazateli lze sledovat stabilitu společnosti a to, jakým způsobem svá aktiva financuje. Má návaznost na rentabilitu a jeho vysoká hodnota sice znamená vysokou stabilitu společnosti, ale zároveň vykazuje nepříznivou hodnotu právě na rentabilitu, protože vlastní kapitál je nejdražší způsob financování společnosti.

Není efektivní, když jsou potřeby kryty jen vlastními zdroji, ale zároveň se doporučuje, aby hodnota tohoto ukazatele neklesla pod 30 %.

$$\text{Koeficient samofinancování} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (2.6)$$

Celková zadluženost – věřitelské riziko

Ukazuje finanční úroveň auditované společnosti neboli její věřitelské riziko a míru krytí majetku cizími zdroji. Věřitelé preferují co nejnižší hodnotu tohoto ukazatele, protože tím je pro ně riziko nesplacení pohledávky menší.

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (2.7)$$

Podle Dvořáčka (2000) hodnota ukazatele definuje vývoj:

< 60 %	pozitivní
> 60 %	negativní

Přičemž se světový průměr celkové zadluženosti pohybuje mezi 30 – 60 %, ale neměl by přesáhnout 70 %.

Poměr vlastního a cizího kapitálu (Koeficient zadluženosti)

Tento ukazatel vyměřuje riziko společnosti. Pokud společnost vydělá s cizím kapitálem více, než kolik za něj zaplatí na úrocích, zvyšuje se tím rentabilita vlastního kapitálu.

$$\text{Koeficient zadluženosti} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{cizí kapitál}} \text{ nebo } \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (2.8)$$

Pomocí druhého ze vzorců zjišťujeme, jestli podíl cizích zdrojů narůstá nebo klesá. Je také důležitý při poskytování úvěru, protože ukazuje bance a věřitelům, jaké riziko jim hrozí.

Hodnota ukazatele naznačuje tento vývoj:

< 150 %	pozitivní
> 150 %	negativní
> 200 %	velmi rizikový klient

Ukazatel úrokového krytí

Ukazatel úrokového krytí je někdy nazýván jako bezpečnostní polštář pro věřitele. Věřitelé díky tomuto ukazateli získají informaci o tom, zda existuje riziko, že společnost nebude schopna plnit své úrokové závazky. Pokud má ukazatel nízkou hodnotu, může si společnost dovolit vyšší podíl financování z cizích zdrojů.

$$\text{Ukazatel úrokového krytí} = \frac{\text{zisk před úroky a zdaněním}}{\text{nákladové úroky}} \quad (2.9)$$

Pokud se hodnota ukazatele úrokového krytí rovná 1, je třeba na zaplacení úroků celého zisku, což není pro podnik úplně žádoucí. Bankovním standardem je hodnota ukazatele rovna 3. Ovšem hodnota ukazatele úrokového krytí u dobře prosperujících podniků by měla být okolo 6 – 8 %, i vyšší.

c) Ukazatele likvidity

Dle autorů Lee C. Alice, Lee C. Johna a Lee F. Chenga (2009) měří ukazatele likvidity relativní sílu finanční stability společnosti. Podle Dvořáčka (2000) vypovídají o tom, jak je společnost schopna hradit své běžné závazky pomocí oběžných aktiv. Ukazatele se liší mírou rychlosti, kterou se mohou zdroje přeměnit na hotové peníze, přičemž nejrychleji k dispozici jsou právě hotové peníze. Za nejhůře přeměnitelné zdroje se považují zásoby a také část pohledávek. Tyto ukazatele jsou spojeny také s pracovním kapitálem. Dle Růčkové (2008) jej můžeme chápat jako finanční polštář, který lze využít v případě nouze, kdy je podnik nucen splatit větší část nebo všechno ze svých krátkodobých závazků. Díky tomuto tzv. finančnímu polštáři by byl podnik schopen pokračovat, ač v omezeném rozsahu, ve své činnosti.

Informace o používaných ukazatelích likvidity a použité vzorce k jejich výpočtu vycházejí z publikací Dvořáčka (2000), Růčkové (2008) a Koláře a Mrkvičky (2006).

Likvidita I. stupně

Likvidita I. stupně, též zvaná jako likvidita pohotová nebo okamžitá představuje nejužší vymezení likvidity. Z rozvahy do ní vstupují jen ty nejlikvidnější položky, jako je suma na běžném účtu, peníze v pokladně a také volně obchodovatelné cenné papíry a šeky neboli finanční majetek.

Podle metodiky ministerstva průmyslu a obchodu je optimální hodnota tohoto ukazatele 0,2, ale některé prameny rozšiřují tuto mez do 0,6.

$$\text{Likvidita I. stupně} = \frac{\text{finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (2.10)$$

Likvidita II. stupně

Likvidita II. stupně neboli likvidita běžná. Pokud ukazatel dosáhl svého doporučeného poměru, znamená to, že podnik by měl být schopen vyrovnat se se svými závazky, aniž by kvůli tomu musel prodávat své zásoby. Pokud je poměr < 1 musí podnik prodávat zásoby, což pro věřitele není příznivé.

$$\text{Likvidita II. stupně} = \frac{\text{finanční majetek} + \text{krátkodobé pohledávky}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (2.11)$$

Doporučený poměr tohoto ukazatele je 1:1, neměl by být < 1 .

Likvidita III. stupně

Likvidita III. stupně, označována také jako likvidita celková, vypovídá o tom, jak by byl podnik schopen uspokojit své věřitele, pokud by v jednom okamžiku proměnil všechna oběžná aktiva na hotovost. Tento ukazatel je ovlivněn způsobem ocenění zásob.

$$\text{Likvidita III. stupně} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{dlouhodobé pohledávky}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (2.12)$$

Pokud je hodnota ukazatele:

$> 2,5$	podnik zachovává svou platební schopnost
< 1	společnost zcela nelikvidní

Čistý pracovní kapitál

Jak bylo již výše zmíněno čistý pracovní kapitál lze vnímat jako finanční polštář, díky kterému může podnik pokračovat ve své činnosti i po splacení všech svých krátkodobých

závazků najednou. Kolář a Mrkvička (2006) uvedli ve své publikaci dva způsoby, jak čistý pracovní kapitál vypočíst.

$$\boxed{\text{Čistý pracovní kapitál} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobá pasiva}} \quad (2.13)$$

$$\boxed{\text{Čistý pracovní kapitál} = (\text{dlouhodobé závazky} + \text{vlastní kapitál}) - \text{stálá aktiva}} \quad (2.14)$$

d) Ukazatele aktivity

Podle Růčkové (2008) ukazatele aktivity měří, zda je společnost schopna využívat investované finanční prostředky a také vázanost složek kapitálu v jednotlivých druzích aktiv a pasiv. Po rozboru aktiv lze najít odpovědi na určité otázky, jako např. jak společnost hospodaří s aktivy a jejich složkami a jaký to má vliv na výnosnost a likviditu.

Informace o jednotlivých ukazatelích aktivity a použité vzorce k jejich výpočtu jsou čerpány z publikací Holečkové (2008), Růčkové (2008) a Dvořáčka (2000).

Doba obratu zásob

Pomocí tohoto ukazatele lze zjistit, jak dlouho trvá jeden obrat, neboli jak dlouho jsou oběžná aktiva vázána ve formě zásob.

$$\boxed{\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby}}{\text{tržby}/365}} \quad (2.15)$$

Čím je doba obratu zásob kratší, tím je situace v podniku příznivější.

Doba obratu aktiv

S pomocí ukazatele doby obratu aktiv lze sledovat vývoj majetkové vybavenosti podniku. Pokud se doba obratu zkracuje a tržby zůstávají stabilní, podnik vykazuje zisk. Nepříznivému vývoji lze zabránit zvýšením tržeb nebo prodejem neupotřebitelných aktiv.

$$\boxed{\text{Doba obratu aktiv} = \frac{\text{aktiva celkem} \times 365}{\text{tržby}}} \quad (2.16)$$

Žádoucí je pro společnost co nejkratší doba obratu celkových aktiv.

Doba splatnosti pohledávek

Doba splatnosti pohledávek ukazuje, jak dlouho je majetek podniku vázán ve formě pohledávek, čili za jakou průměrnou dobu jsou pohledávky splaceny. Tuto dobu lze zkracovat např. požadováním plateb přímo za hotové peníze. Příliš dlouhá doba splatnosti pohledávek může vést k tomu, že podnik nebude schopen splácet své závazky.

$$\text{Doba splatnosti pohledávek} = \frac{\text{krátkodobé pohledávky}}{\text{tržby}/365} \quad (2.17)$$

Optimální doba splatnosti pohledávek by se měla pohybovat do maximálně 50 dní.

Doba splatnosti závazků

Tento ukazatel vypovídá o tom, jak rychle jsou podnikem spláceny závazky. Doba splatnosti závazků by měla být vyšší než doba splatnosti pohledávek, ale ne natolik, aby byla ohrožena finanční rovnováha podniku a ohrozila dobrou pověst podniku v očích věřitelů, pro které je tento ukazatel také důležitý.

$$\text{Doba splatnosti závazků} = \frac{\text{krátkodobé závazky}}{\text{tržby}/365} \quad (2.18)$$

Optimální doba splatnosti závazků společnosti by měla mít hodnotu maximálně 100 dní.

Doba obratu výrobků a zboží

Tento ukazatel lze použít pro dílčí analýzu doby obratu celkových zásob podniku a vyplývá z něj, jak dlouhá je doba jednoho obratu výrobků a zboží.

$$\text{Doba obratu výrobků a zboží} = \frac{(\text{výrobky} + \text{zboží}) \times 365}{\text{tržby}} \quad (2.19)$$

Pro společnost je optimální co nejkratší doba obratu výrobků a zboží.

e) Ukazatele kapitálového trhu

Dle Růčkové (2008) se tyto ukazatele od ostatních liší tím, že pracují s tržními hodnotami a vyjadřují hodnocení podniku podle burzovních ukazatelů. Důležitost na ně kladou zejména investoři, kvůli hodnocení návratnosti investovaných prostředků. Podle Kislingerové a Hnilici (2005) si lze díky těmto ukazatelům vytvořit určitou představu o tom, jak společnost hodnotí trh, a to díky tomu, že do některých ukazatelů vstupuje cena akcie.

V praktické části této práce nebude s touto skupinou ukazatelů pracováno, protože společnost OSTROJ a. s. nemá akcie obchodovatelné na trhu.

Informace o ukazatelích kapitálového trhu a použité vzorce k jejich výpočtu jsou čerpány z publikací Dvořáčka (2000), Růčkové (2008).

Zisk na 1 akcii – EPS (earnings per share)

Pomocí tohoto ukazatele se investor může přesvědčit, jak je nakládáno s jeho svěřenými prostředky a jaká případná dividenda by mu mohla být vyplacena, pokud by podnik vyplácel celý zisk ve formě dividend a dále by neinvestoval.

Zisk na 1 akcii je dále využíván pro výpočty v dalších ukazatelích kapitálového trhu.

$$\text{Čistý zisk na 1 akcii} = \frac{\text{hospodářský výsledek za účetní období}}{\text{počet vydaných akcií}} \quad (2.20)$$

Tento ukazatel by měl mít v čase rostoucí tendenci a vykazovat stále vyšší hodnoty.

Ukazatel P/E

Ukazatel P/E neboli ukazatel kurzu akcie k zisku na 1 akcii, vyjadřuje, za kolik let se ročním ziskem zaplatí cena akcie. Z pohledu akcionáře je žádoucí, pokud se hodnota ukazatele v čase snižuje.

Pokud je hodnota ukazatele P/E větší než 20 a menší než 5, patří takovéto akcie k rizikovým.

$$\text{Poměr P/E} = \frac{\text{kurz akcie na burze} \times 100}{\text{zisk na jednu akcii}} \quad (2.21)$$

Rentabilita akcie

Pro lepší pochopení výnosnosti akcie se používá převrácená hodnota ukazatele P/E.

$$\text{Rentabilita akcie} = \frac{\text{zisk na jednu akcii} \times 100}{\text{kurz akcie na burze}} \quad (2.22)$$

Hodnota tohoto ukazatele by měla mít v čase rostoucí tendenci.

Podíl dividendy k zisku na 1 akcii

Tento ukazatel je důležitý především pro akcionáře, protože pokud vykazuje nízkou hodnotu, svědčí to o tom, že politika nastavená v podniku není akcionářům nakloněna.

$$\text{Podíl dividendy k zisku na 1 akcii} = \frac{\text{dividenda na jednu akcii} \times 100}{\text{zisk na 1 akcii}} \quad (2.23)$$

Také hodnota tohoto ukazatele by měla v čase stoupat.

f) Ukazatele využívající cash flow

Podle Růčkové (2008) lze některé varovné signály, které signalizují platební potíže podniku, vyčíst ze struktury peněžních toků a vzájemného poměru příjmů a výdajů z finanční činnosti.

Informace o ukazatelích používajících cash flow a vzorce použité k výpočtu těchto ukazatelů vycházejí z publikací Růčkové (2008) a Dluhošové (2006).

Obratová rentabilita

Obratová rentabilita udává, jak je finančně efektivní podnikové hospodaření. Jedná se o ukazatel finanční rentability obratu. Výše ukazatele a jeho vývoj v čase ukazuje, zda a jak je podnik schopen vytvářet z obratového procesu finanční přebytky, které jsou nutné pro další posilování tržní pozice podniku.

$$\text{Obratová rentabilita} = \frac{\text{cash flow z provozní činnosti}}{\text{obrat}} \quad (2.24)$$

Společnost by se měla snažit držet hodnotu obrátové rentability na co nejvyšší hladině a zajistit optimální růst ukazatele v čase.

Stupeň oddlužení

Podle ukazatele lze poznat, zda je finanční politika podniku racionální. Za jeho rozumnou velikost je považována hodnota mezi 20 a 30 %, přičemž větší vypovídací schopnost získává ukazatel v čase. Pokud má v čase klesající hodnotu, značí to rostoucí finanční napjatost finanční pozice podniku.

$$\text{Stupeň oddlužení} = \frac{\text{cash flow z provozní činnosti}}{\text{cizí kapitál}} \quad (2.25)$$

Hodnota ukazatele stupně oddlužení společnosti by se měla pohybovat minimálně mezi 20 a 30 %.

Finanční využití vlastního kapitálu

Pomocí ukazatele finančního hodnocení vlastního kapitálu lze hodnotit vnitřní finanční potenciál vlastního kapitálu.

$$\text{Finanční využití vlastního kapitálu} = \frac{\text{cash flow z provozní činnosti}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (2.26)$$

Čím vyšší je hodnota finančního využití vlastního kapitálu, tím lepší je hodnocení vnitřního finančního potenciálu společnosti.

2.3.2 Predikce finanční tísně

Ke zjištění finančního zdraví a finanční pozice podniku lze použít i vícekritériální metody, jako jsou souhrnné modely hodnocení finanční úrovně podniku. Tyto ve své publikaci využívá Kalouda (2009). Podle něj jsou schopny identifikovat možnou finanční tíseň podniku včas, dokonce i v časovém předstihu, který může dosáhnout i několika let.

Dluhošová (2006) považuje za důvod vzniku těchto souhrnných modelů snahu o to, aby příčiny nestability podniků, které mohou signalizovat jejich bankrot, byly odhaleny včas.

Východiskem pro tvorbu takovýchto modelů je předpoklad, že v podniku dochází několik let před případným bankrotem, k určitým výkyvům a vývoji, který je charakteristický právě pro podniky ohrožené úpadkem.

Tyto vícekritériální modely se dělí do dvou podskupin, a to na bankrotní modely a bonitní modely.

1) Bankrotní modely

Bankrotní modely mají podle Růčkové (2008) informovat vedení podniku o tom, zda je v ohrožení bankrotem, či ne. U těchto modelů se vychází z předpokladů, že podnik, který je bankrotem ohrožen, vykazuje určité symptomy, pro bankrot typické, již nějaký čas před ním. Nejčastěji se jedná o problémy s běžnou likviditou nebo problémy s rentabilitou celkového vloženého kapitálu.

K těmto modelům se řadí například Altmanův model a model „IN“.

a) Altmanův model

Velká oblíbenost Altmanova modelu, nazývaného také jako Altmanovo Z-score, v České republice vychází z jednoduchosti jeho výpočtu. Ten se skládá ze součtu hodnot pěti poměrových ukazatelů, kterým je přiřazena různá váha, přičemž největší váhu má rentabilita vlastního kapitálu.

Tento model vychází z propočtu globálních indexů a jeho záměrem je zjistit, jak by se daly jednoduše odlišit podniky, kterým hrozí bankrot od těch, u kterých je riziko bankrotu minimální. Altman použil diskriminační metodu, na jejímž základě určil váhu jednotlivým poměrovým ukazatelům. Tento model se v průběhu své existence měnil a přizpůsoboval se tak, jak se měnila ekonomická situace v jednotlivých podnicích a zemích.

První typ Altmanova modelu se zaměřuje na společnosti, jejichž akcie jsou obchodované na kapitálovém trhu.

$$Z = 1,2 X_1 + 1,4 X_2 + 3,3 X_3 + 0,6 X_4 + 1,0 X_5 \quad (2.27)$$

Výsledná hodnota 1. typu Altmanova Z-score je dle Dluhošové (2006) definována takto:

> 2,99	minimální pravděpodobnost bankrotu
< 1,81	ohrožení bankrotem
1,81 – 2,99	šedá zóna

Druhým typ Altmanova modelu je zaměřen na ostatní společnosti, jejichž akcie na kapitálovém trhu obchodované nejsou.

$$Z = 0,717 X_1 + 0,847 X_2 + 3,107 X_3 + 0,42 X_4 + 0,998 X_5 \quad (2.28)$$

Výsledná hodnota 2. typu Altmanova Z-score je dle Dluhošové (2006) definována takto:

> 2,90	minimální pravděpodobnost bankrotu
< 1,20	vysoká pravděpodobnost bankrotu
1,20 – 2,90	šedá zóna

U obou typů Altmanova modelu se dle Růčkové (2008, s. 73) vyjadřuje hodnota „X“ takto:

- „ X_1 .....podíl pracovního kapitálu k celkovým aktivům
- X_2 .....rentabilita čistých aktiv
- X_3 .....EBIT/aktiva celkem
- X_4 .....tržní hodnota ZJ/celkové závazky nebo průměrný kurz akcií/ nominální hodnota cizích zdrojů
- X_5 .....tržby/aktiva celkem“

b) Model „IN“ – Index důvěryhodnosti

Model IN, podle Růčkové (2008) více přihlíží ke specifickým jednotlivých odvětví, díky tomu, že každému ukazateli v rovnici je přiřazena váha, která se získá váženým průměrem hodnot tohoto ukazatele v odvětví.

Z publikace Dluhošové (2006) vyplývá, že symboly V1 – V6 jsou důležitou složkou indexu IN, protože představují významnost jednotlivých ukazatelů. Lze použít váhy za celou ekonomiku, kdy je podnik hodnocen právě z hlediska celé ekonomiky, nebo použít odvětvové váhy. Ty podnik zařadí jako dobrý nebo špatný v rámci odvětví. Podle Koláře a Mrkvičky

(2006) jsou koeficienty $V_2 = 0,11$ a $V_5 = 0,10$, pro všechna odvětví stejné. Hodnoty koeficientů vah pro další odvětví jsou uvedeny v tabulce koeficientů pro index IN v příloze č. 12.

$$IN = V_1 \times A/CZ + V_2 \times EBIT/U + V_3 \times EBIT/A + V_4 \times (T/A) + V_5 \times OA/(KZ+KBU) + V_6 \times ZPL/T \quad (2.29)$$

Kde dle Růčkové (2008, s. 73) jsou:

A..... aktiva,
CZ..... cizí zdroje,
U ..... nákladové úroky,
T..... tržby,
OA..... oběžná aktiva,
KZ..... krátkodobé závazky,
KBU ..... krátkodobé bankovní úvěry,
ZPL..... závazky po lhůtě splatnosti. “

Růčková (2008) ve své publikaci zveřejnila hodnocení výsledků IN:

> 2	podnik s dobrým finančním zdravím
1 – 2	mohou nastat problémy s finančním zdravím v podniku
< 1	špatné finanční zdraví a možné existenční problémy podniku

2) Bonitní modely

Z pohledu Růčkové (2008) jsou tyto modely založeny na diagnostice finančního zdraví hodnoceného podniku a stanovují, zda se firma řadí mezi dobré či špatné. Umožňují srovnávat mezi sebou, v rámci jednoho oboru podnikání, různé firmy.

Informace o použitém bonitním modelu a vzorce k jeho výpočtu jsou čerpány z publikací Růčkové (2008) a Koláře a Mrkvičky (2006).

Kralickův Quicktest

Kralickův Quicktest se skládá, jak je uvedeno v publikaci Růčkové (2008), ze 4 rovnic, podle nichž je pak hodnocena situace v podniku. První dvě rovnice mají za úkol hodnotit finanční stabilitu firmy, další dvě pak výnosovou situaci firmy.

$$R1 = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{aktiva celkem}} \quad (2.30)$$

$$R2 = \frac{(\text{cizí zdroje} - \text{peníze} - \text{účty u bank})}{\text{provozní cash flow}} \quad (2.31)$$

$$R3 = \frac{\text{EBIT}}{\text{aktiva celkem}} \quad (2.32)$$

$$R4 = \frac{\text{provozní cash flow}}{\text{výkony}} \quad (2.33)$$

Výsledkům rovnic se poté přiřadí bodová hodnota podle tabulky 2.1 Bodování výsledků Kralickova Quicktestu.

Tab. č. 2.1 Bodování výsledků Kralickova Quicktestu

	0 bodů	1 bod	2 body	3 body	4 body
R1	< 0,0	0,0 – 0,1	0,1 – 0,2	0,2 – 0,3	> 0,3
R2	> 30	12 - 30	5 - 12	3 - 5	< 3
R3	< 0,00	0,00 – 0,08	0,08 – 0,12	0,12 – 0,15	> 0,15
R4	< 0,00	0,00 – 0,05	0,05 – 0,08	0,08 – 0,1	> 0,1

Zdroj: Kolář P., Mrkvička J. (2006, s. 153)

Hodnocení firmy, z publikace Růčkové (2008), podle tohoto testu je prováděno ve 3 krocích, v nichž jsou obodovány intervaly hodnot ukazatelů, a vypočítá se vážený průměr. Výsledné hodnoty jsou definovány takto:

> 3	bonitní firma
1 – 3	šedá zóna
< 1	možné potíže ve finančním hospodaření firmy

2.3.3 Srovnávání poměrových ukazatelů v čase

Podle Dluhošové (2006) je základem posuzování finanční a ekonomické situace podniku, za pomoci poměrových ukazatelů, srovnávání. Při srovnávání poměrových ukazatelů v čase je důležité vytvoření časových řad jednotlivých ukazatelů, což znamená posuzování vývoje ukazatelů v na sobě navazujících časových obdobích. Před samotným posuzováním vývoje ukazatelů v časových řadách se musí zajistit srovnatelnost údajů v účetních výkazech, např. postupy účtování nebo způsoby oceňování a odepisování.

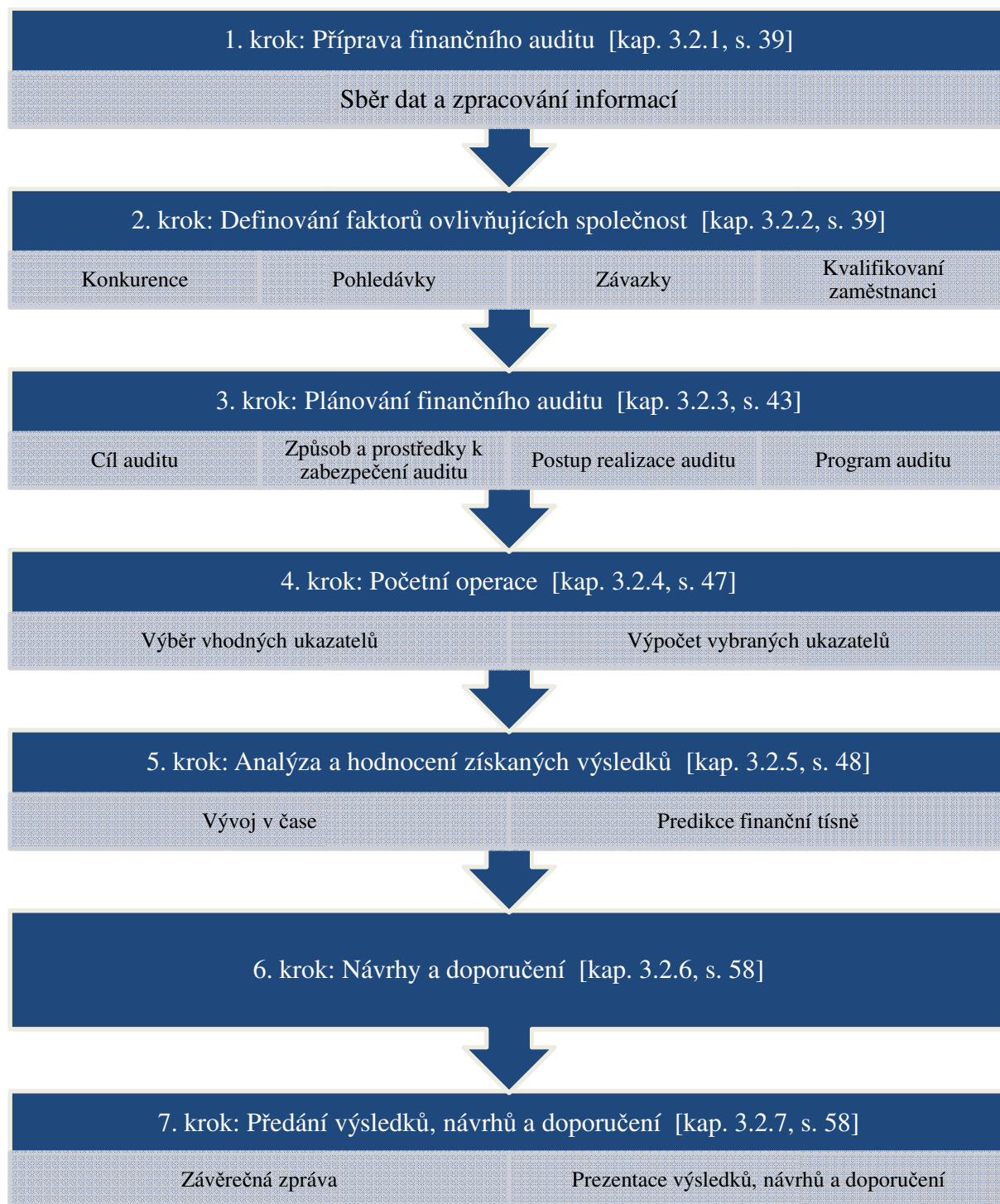
Podle Nejezchleby (1994) obnáší srovnávání v čase porovnávání zjištěných hodnot ukazatelů s hodnotami ukazatelů vypočtených ve stejném podniku již v minulosti. Při této metodě srovnání sice chybí všeobecné měřítko, ale skýtá jiné výhody. Díky metodě srovnání poměrových ukazatelů v čase dochází ke snadné identifikaci vlivu změn, ke kterým mohlo v dané účetní jednotce dojít. Eliminuje také hlavní nevýhodu mezipodnikového srovnání, což znamená eliminaci neopakovatelných podmínek činnosti každého existujícího podniku. Vhodnou pomůckou, která analytikům usnadní práci, je grafické zobrazení vývoje hodnot jednotlivých ukazatelů. Při tomto zobrazení se zaznamenává vývoj hodnot různých ukazatelů do společného grafu, v němž lze rozeznat odlišné trendy ve vývoji ukazatelů a z nich analytik usuzuje typické poruchy financování podniku.

2.4 Postup realizace finančního auditu ve strojírenské společnosti

V rámci aplikační části diplomové práce budou realizovány postupové kroky, posouzena realizace a prostředky k zabezpečení finančního auditu. Budou využity metody propočtu poměrových ukazatelů a srovnání jejich vývoje v čase. Tyto metody byly blíže popsány v předchozí části práce.

Realizace postupu finančního auditu, ve vybrané strojírenské společnosti, vychází z přístupu Dvořáčka a Kafky (2005), který zahrnuje několik fází, jež vychází ze zaměření auditované společnosti. Zvolené postupové kroky jsou obsaženy v obr. č. 2.5.

Obr. 2.5 Postupové kroky finančního auditu

Zdroj: Vlastní zpracování

3. Implementace postupových kroků finančního auditu

Tato kapitola je zaměřena na realizaci aplikace finančního auditu na společnost OSTROJ a. s., která je charakterizována níže. Návrh finančního auditu bude realizován pomocí metod a techniky, které byly popsány v teoretické části této práce.

3.1 Charakteristika společnosti OSTROJ a. s.

Navrhované postupové kroky finančního auditu budou realizovány na společnost OSTROJ a. s., jejíž hlavním předmětem podnikání je výroba důlních strojů, výroba zdvihacích a manipulačních zařízení, kovoobráběčství a nástrojařství.

V následující kapitole je společnost, a také její historie i současnost, blíže popsána. Informace o historii společnosti i o jejích současných aktivitách jsou čerpány z interních materiálů společnosti a z oficiálních internetových stránek. Organizační schéma společnosti OSTROJ a. s. se nachází v příloze č. 1.

3.1.1 Klíčové události v historii a současné dění ve společnosti OSTROJ a. s.

Historie společnosti OSTROJ a. s. se datuje již od roku 1878, kdy byla založena firma Eduard Tatzel, opavská strojírna a slévárna. V lednu, roku 1948, byla schválena výstavba nového provozu tehdejšího závodu Tatzel Opava. Jeho základní kámen, který byl položen na „zelené louce“ u Těšínské ulice v Opavě 28. srpna 1948, je dodnes zachován. Ještě téhož roku byla přestěhována firma Ostravské strojírny a slévárny z Ostravy do Opavy, k závodu Tatzel Opava. Tato firma si v lednu 1949 nechala zaregistrovat ochrannou známku OSTROJ, která je používána do dneška. V květnu téhož roku došlo k oficiální změně názvu firmy na OSTROJ, národní podnik Ostrava. O necelý rok později byl k firmě začleněn i závod Tatzel a oficiálním sídlem firmy se stala Opava. V té době se vyráběly ocelové konstrukce, těžní zařízení, důlní vozíky, čerpadla, vzduchové motory, důlní vrátky, pásové a hřeblové dopravníky a první výrobky z nového provozu vyšly na konci roku 1950.

1. května 1992 vznikla akciová společnost OSTROJ Opava, se sídlem na Těšínské ulici 1586/66 v Opavě. 1. srpna 1995 byl změněn obchodní název společnosti na OSTROJ akciová

společnost a byla představena nová podoba loga. Společnost je zapsána v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Ostravě, v oddíle B, vložce 349, pod identifikačním číslem 451 93 681.

Funkci generálního ředitele v současnosti zastává Bc. Dalibor Kunčický. Předsedou představenstva společnosti a zároveň osobou podílející se 20 a více procenty na základním kapitálu společnosti, je Ing. Vladimír Trochta.

OSTROJ a. s. je největším výrobcem důlních strojů pro těžbu a zpracování nerostných surovin, a to zejména uhlí, v České republice. Mezi veřejnost a zákazníky pronikla společnost také jako výrobce nakládacích hydraulických jeřábů pro lesní hospodářství a výrobou součástí pro automobilový průmysl. V tomto směru jsou jejími odběrateli například ŠKODA, Opel nebo Porsche.

Ve společnosti je zavedeno 8 divizí, z nichž jednou z nejdůležitějších je právě divize Důlní stroje. Jedním ze zákazníků této divize je akciová společnost OKD. Důlní zařízení jsou také exportována do Polska, Ruska, Ukrajiny, Turecka, Mexika a také do Kolumbie. Mezi další divize patří Kovárna a kalírna, Strojírna, Nástrojárna, Hydraulika, Galvanovna, Nákup a Služby. Do konce roku 2010 existovala samostatná divize Nakládací hydraulické jeřáby, jejíž výrobní program převzala od roku 2011 divize Strojírna.

Předností společnosti je její flexibilita a především kvalifikovaní a motivovaní pracovníci. Těch v OSTROJI a. s. působí v současnosti 874 a jsou dále nabíráni zaměstnanci noví. Je také nadále vyvíjena spolupráce s uční ze Střední školy technické v Opavě, kteří v jednotlivých divizích vykonávají odbornou praxi. Společnost klade velký důraz na rozvoj a vzdělávání svých zaměstnanců, proto je tento přístup i základní filozofií společnosti. Pro zaměstnance jsou také připravovány tradiční akce, jako např. Sportovní hry v areálu v Hradci nad Moravicí, ples OSTROJe nebo Dětský den s odměnami pro děti zaměstnanců. Pravidelně je také vydáván časopis OSTROJÁK, ve kterém jsou prezentovány činnosti jednotlivých divizí společnosti i úspěchy jednotlivých zaměstnanců.

V budoucnosti by společnost OSTROJ a. s. chtěla pokračovat v zaměření na obor strojírenství a ke zvyšování podílu tržeb ze zahraničních trhů a tím i k posilování značky OSTROJ. Cílem

společnosti je prezentovat se jako seriózní a stabilní strojírenská společnost s dlouhodobým působením na trhu a svým obchodním partnerům nabízet co nejširší sortiment zboží.

3.1.2 Popis a zhodnocení stávajícího interního auditu ve společnosti OSTROJ a. s.

Interní audit ve společnosti OSTROJ a.s. funguje od roku 2005. Do výběrového řízení se může přihlásit kterýkoliv zaměstnanec společnosti a stát se tak členem skupiny interních auditorů. Vybrané uchazeče, jak z řady technických pracovníků, tak i z řady dělnických pracovníků, jmenuje představenstvo společnosti na 1 rok. Po jednom roce probíhá zhodnocení, zdali práce vykonávaná při interních auditech zaměstnanci něco přináší a zda je v ní úspěšný. Zaměstnanci se internímu auditu věnují mimo svou pracovní dobu, což znamená, že tomu obětují určité množství svého volného času. Toto je také zahrnuto v kritériích hodnocení zaměstnance po 1 roce vykonávání činnosti interního auditora. Maximální doba vykonávání této činnosti je 2 roky. Každý rok se počet interních auditorů ve společnosti liší. V roce 2013 v OSTROJI a. s. působí 3 interní auditoři.

Funkčně je oblast interního auditu podřízená útvaru generálního ředitele a veškerá činnost interních auditorů se konzultuje s představenstvem společnosti. Interní audity jsou vykonávány podle ročních plánů, které jsou vždy na konci předešlého roku předloženy představenstvu společnosti ke schválení. Protože je v současnosti vedoucí interního auditu na mateřské dovolené a ve společnosti OSTROJ a. s. působí na částečný pracovní úvazek, je naplánováno pro letošní rok 23 auditů. Při jejím opětovném nástupu do práce na plný úvazek bude plán auditu zahrnovat opět 46 auditů.

Interní audity ve společnosti OSTROJ a. s. jsou vykonávány každý rok a jsou rozděleny na řádné audity, které jsou vykonávány poprvé a dále na nápravné audity, které ověřují, zda byly nedostatky, zjištěné při minulém auditu, již napraveny. Výběr divize či odboru, který bude v následujícím roce auditován, probíhá spíše namátkově. Nejčastěji bývají auditovány přímo divize, méně pak odbory. Jsou prováděny také audity napříč celou společností, které se vykonávají v útvaru generálního ředitele.

Interní audity se v této společnosti rozčleňují především podle témat zaměření. Nejčastěji se jedná o audity, prozkoumávající soulad vnitřních předpisů společnosti s praxí. V případech, kdy daná činnost není dostatečně popsána ve vnitřních předpisech společnosti, se

prezkoumává soulad praxe se zákony. Tato situace nastala například při interním auditu vnitřní komunikace, která není popsána ve vnitřních předpisech společnosti. Vyhodnocovaly se nedostatky vnitřní komunikace, informovanost zaměstnanců o dění ve společnosti a také jejich názory a připomínky k vnitřní komunikaci.

Ve společnosti je samozřejmě pravidelně sledována její aktuální finanční situace. Hodnotí se vývoj tržeb, sleduje se výsledek hospodaření, struktura pohledávek i závazků, jejich velikost a každý den probíhá kontrola vystavených i přijatých faktur.

Ovšem finanční audit, jako celistvou kontrolu finančních výkazů společnosti, útvar interního auditu nevykonává. Proto jsou v dalších kapitolách této práce navrženy postupové kroky pro realizaci pravidelného finančního auditu, alespoň v ročních cyklech.

3.2 Realizace postupových kroků finančního auditu ve společnosti

V této části práce budou v podkapitolách popsány jednotlivé kroky aplikace finančního auditu ve společnosti OSTROJ a. s., za použití metod a technik popsaných v teoretických a metodologických východiscích práce. Postup aplikace finančního auditu vychází z obr. 2.5 a je rozepsán níže.

3.2.1 Příprava finančního auditu

Tento finanční audit se bude zabývat roky 2009 až 2012. Údaje a informace pro jeho provedení jsou obsaženy v ověřených výročních zprávách obsahujících ověřené účetní závěrky za tyto roky. Rozvahy, výkazy zisku a ztráty a přehledy o peněžních tocích z let 2009 až 2012 jsou obsaženy v přílohách č. 2, 3, 4.

3.2.2 Definování faktorů ovlivňujících společnost

Všechny firmy, působící v jakémkoliv průmyslovém odvětví, ovlivňují různé faktory, které mohou být rizikové. U strojírenských firem, ke kterým patří i společnost OSTROJ a. s., jsou důležité především ekonomické vlivy, protože přírodní vlivy, jako je např. sezónnost, oblast strojírenství příliš neovlivňují. K významným ekonomickým vlivům patří především:

1. konkurence,
2. závazky společnosti,

3. pohledávky společnosti,
4. kvalifikovaní zaměstnanci.

a) Konkurence

Konkurence v oblasti strojírenství je velmi silná. Sledovaná společnost musí brát v úvahu jak firmy působící v jejím okolí a v České republice, tak i společnosti se sídlem v jiných zemích, protože sama do zahraničí své produkty vyváží.

Při mapování konkurence se braly v úvahu firmy působící v bezprostředním okolí a působící v oblasti strojírenství a poté další firmy působící v České republice a zaměřující se především na výrobu důlních strojů.

Další výrobce důlních strojů se nachází jen pár kilometrů od sledované společnosti, a to také v Opavě. Jde o společnost FERRAM STROJÍRNA, s. r. o. Přímo v Opavě se nachází i další strojírenské společnosti, jako Prestar, s. r. o., FEMONT OPAVA s. r. o. či STROJÍRNA Vehovský s. r. o. Jejich sídlo a hlavní předmět činnosti se nacházejí v tab. 3.1 vyobrazené níže.

Při získání velkých zakázek s krátkou lhůtou výroby lze ovšem toto blízké umístění konkurenčních firem využít ke spolupráci a tyto společnosti se mohou stát subdodavateli určitých dílů zakázky.

Tab. 3.1 Konkurence v bezprostředním okolí společnosti OSTROJ a. s.

Název společnosti	Sídlo společnosti/provozovny	Hlavní obor činnosti
FERRAM STROJÍRNA, s. r. o.	Vávrovická 275/89; Opava - Vávrovice	Výroba důlních strojů, zakázková výroba svařenců, výroba strojních zařízení a montážních celků
Prestar, s. r. o.	Vávrovická 101; Opava - Vávrovice	Stroje pro výrobu trubek a tyčí; manipulační a zvedací technika
FEMONT OPAVA s. r. o.	Vávrovická 274/90; Opava - Vávrovice	Výroba a montáž ocelových konstrukcí a hal včetně všech dodávek, svařování profilů, pálení plechů, tvarové vypalování kyslíkem
STROJÍRNA Vehovský s. r. o.	K rybníčkům 360; Otice	Kovoobrábění

Zdroj: Vlastní zpracování dle oficiálních internetových stránek daných firem

Společností, které vyrábějí důlní stroje a zařízení, či se zabývají například kovoobráběním, je v České republice celá řada. Všechny tyto společnosti jsou potencionálními konkurenty sledované společnosti OSTROJ a. s. Pro příklad je v tabulce 3.2 blíže popsáno 5 firem, které sídlí v Moravskoslezském kraji a produkují své výrobky jak v České republice, tak i v zahraničí.

Tab. 3.2 Vybrané firmy vyrábějící důlní stroje v Moravskoslezském kraji

Název společnosti	Sídlo společnosti/provozovny	Hlavní obor činnosti
TRANSL, v. o . s.	Příborská 333; Frýdek-Místek	Výroba důlních strojů a zařízení
FERRIT s. r. o.	Na zbytkách 41; Staré město u Frýdku-Místku	Výroba, dodávky a servis důlních zařízení
FITE a. s.	Výstavní 2224/8; Ostrava - Mariánské Hory	Báňské technologie, ekologie, ekoinženýring, obchod, služby
DUVAS - UNI, s. r. o.	Pržno 234; Pržno	Výroba a servis důlních strojů
TDS ZAMPRA, spol. s. r. o.	Žižkova 94; Frýdlant nad Ostravicí	Výroba zvedacích, manipulačních a dopravních zařízení pro hlubinné doly, kovoobrábění, zámečnické a svářečské práce, lisování za studena, za tepla

Zdroj: Vlastní zpracování dle oficiálních internetových stránek daných firem

Vzhledem k vývozu výrobků do zahraničí a s přihlédnutím k charakteru výroby se nachází největší konkurenti především v sousedním Německu a Polsku a od nedávné doby také v Číně.

Jak bylo již výše zmíněno, je důležité sledovat nejen firmy v bezprostředním okolí, ale také firmy zahraniční. Společnost by měla sledovat vývoj odvětví strojírenství, novinky ve výrobě i vývoj ostatních firem a na tomto základě podnikat kroky k usměrnění svého vývoje tak, aby si i nadále udržela svou stávající konkurenceschopnost a byla schopna rychle a pružně reagovat na různé nastalé situace. Díky poznání konkurenčních společností, lze také poznat chyby, které tyto společnosti mohly udělat. Takto se sledovaná společnost může případným pochybením vyhnout a získat další náskok před konkurencí.

b) Závazky společnosti

Závazky by měly pravidelně podléhat analýzám a rozborům a to především kvůli překročení lhůty splatnosti. Při pozdním splacení společnosti nehrozí jen penále, ale také možné

poškození její dobré pověsti a platební morálky, což může vést k nižší frekvenci zakázek a tím i k poklesu tržeb.

Závazky společnosti byly zpětně analyzovány z účetních závěrek za roky 2009 – 2012. Vyplývá z nich, že společnost OSTROJ a. s. má jen minimální procento závazků po splatnosti z celkové hodnoty všech závazků. Jde převážně o závazky po splatnosti do 6 měsíců. Vzhledem k tomu, že tato skupina závazků po splatnosti má rostoucí tendenci, měla by se společnost zaměřit na jejich analýzu a možné snížení. Přehled skupin závazků je v tab. 3.3.

Tab. 3.3 Přehled závazků

Druh závazků	2009	2010	2011	2012
Celkem	195 431	198 533	655 429	378 028
Před splatností	194 242	198 637	655 117	374 700
Po splatnosti do 6 měsíců	1 020	-102	309	3 328
Po splatnosti od 6 do 12 měsíců	169	0	3	0
Po splatnosti nad 12 měsíců	0	-2	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních závěrek společnosti 2009 - 2012

c) Pohledávky společnosti

I skupina pohledávek by měla podléhat pravidelným kontrolám a analýzám, zvláště proto, že velké množství nesplacených pohledávek může ohrozit finanční stabilitu společnosti a její likviditu.

Pohledávky byly zpětně analyzovány z účetních závěrek z let 2009 – 2012. Ze skupiny pohledávek po splatnosti jsou nejvyšší pohledávky po splatnosti do 6 měsíců. Od roku 2011 mají opět rostoucí tendenci, proto by měly podléhat častějším kontrolám a analýzám. Spolu s nimi by se měl sledovat i vývoj ukazatelů likvidity společnosti, aby bylo včas odhaleno její možné ohrožení. Přehled jednotlivých skupin pohledávek se nachází v tab. 3.4.

Tab. 3.4 Přehled pohledávek

Druh pohledávek	2009	2010	2011	2012
Celkem	207 669	218 642	481 829	252 009
Před splatností	164 017	175 643	464 709	230 116
Po splatnosti do 6 měsíců	21 870	1 265	17 120	21 796
Po splatnosti od 6 do 12 měsíců	5 352	14	0	97
Po splatnosti nad 12 měsíců	16 430	41 720	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních závěrek společnosti 2009 – 2012

d) Kvalifikovaní zaměstnanci

Najít, udržet si a motivovat kvalifikované zaměstnance je pro společnost velmi důležité. Díky kvalifikovaným zaměstnancům společnost vyrábí kvalitní výrobky. Zaměstnanci také tvoří dobré jméno společnosti, jak u nás, tak i v zahraničí.

Aktuálně pracuje ve společnosti OSTROJ a. s. 874 zaměstnanců. Průměrný počet zaměstnanců je zobrazen v tab. 3.5, která je umístěna níže.

Tab. 3.5 Průměrný počet zaměstnanců 2009 – 2012

Rok	Průměrný počet zaměstnanců
2009	851
2010	772
2011	815
2012	860

Zdroj: Vlastní zpracování dle interní firemní dokumentace

Společnost OSTROJ a. s. dbá na pravidelné proškolení zaměstnanců a jejich rozvoj. V nabídce pro zaměstnance jsou například kurzy cizích jazyků (výuka anglického, německého, ruského a španělského jazyka), pravidelné proškolení obchodníků, manažerů v jejich manažerských dovednostech, pravidelná školení pro ekonomy z různých divizí apod. Pro motivaci zaměstnanců využívá společnost mnoha benefitů, jako je vydávání flexi passů, které zaměstnanci mohou využít pro volnočasové aktivity nebo v lékárnách. Mezi další benefity patří také finanční příspěvek na úhradu letních a zimních táborů pro děti zaměstnanců společnosti, dále příspěvek na závodní stravování a týden dovolené navíc. K motivaci slouží také akce pořádané pro zaměstnance společnosti, jako je každoroční ples, den dětí a v neposlední řadě velmi oblíbený sportovní den zaměstnanců, který se odehrává ve sportovním areálu v Hradci nad Moravicí.

Toto vše přispívá ke spokojenosti zaměstnanců, jejich motivace odvádět včas dobrou práci a přispívat tak k bezproblémovému chodu společnosti.

3.2.3 Plánování finančního auditu

Pro plánování finančního auditu lze využít například nástroje Microsoft Office Project Manager. Je to doplněk k softwarovému nástroji Microsoft Office Excel a lze ho použít právě k plánování času, potřebného k provedení auditu, počtu lidí, kteří jsou potřeba pro

zabezpečení auditu a také k plánování finančních zdrojů, které bude nutno vynaložit pro bezproblémový průběh finančního auditu. Ukázka formuláře k vyplnění, nástroje Microsoft Office Project Manager, se nachází v příloze č. 5.

Plánování finančního auditu se zaměřuje na stanovení jeho cíle, tedy za jakým účelem je audit realizován. Dále také stanoví, kdo jej bude provádět a jaké metody a postupy budou při jeho realizaci zvoleny, tak aby samotný audit probíhal bezproblémově.

a) Cíl auditu

Cílem finančního auditu je poznání a posouzení aktuální finanční situace společnosti OSTROJ a. s. Finanční audit by se měl především zaměřit na rizikové oblasti, jako je například likvidita a finanční stabilita společnosti, dále by měl sledovat vývoj analyzovaných ukazatelů. Tyto kroky mohou pomoci společnosti pružně reagovat na vznik možných odchylek v rizikových ukazatelích.

b) Způsob a prostředky k zabezpečení auditu

V této práci je navrhován způsob zabezpečení auditu vlastními zaměstnanci. Ve společnosti působí zvláštní útvar, zaměřený na interní audity. Proto je tento způsob provedení auditu pro společnost neefektivnější. A to i vzhledem k finanční náročnosti tohoto způsobu zabezpečení, který je oproti zabezpečení auditu outsourcingem podstatně nižší.

Mezi prostředky k zabezpečení auditu patří jednoduché softwarové nástroje, jako je například Microsoft Office Excel. Lze zvolit i jiné nástroje, jako jsou finanční kalkulačky či softwary, specializující se na finanční analýzy.

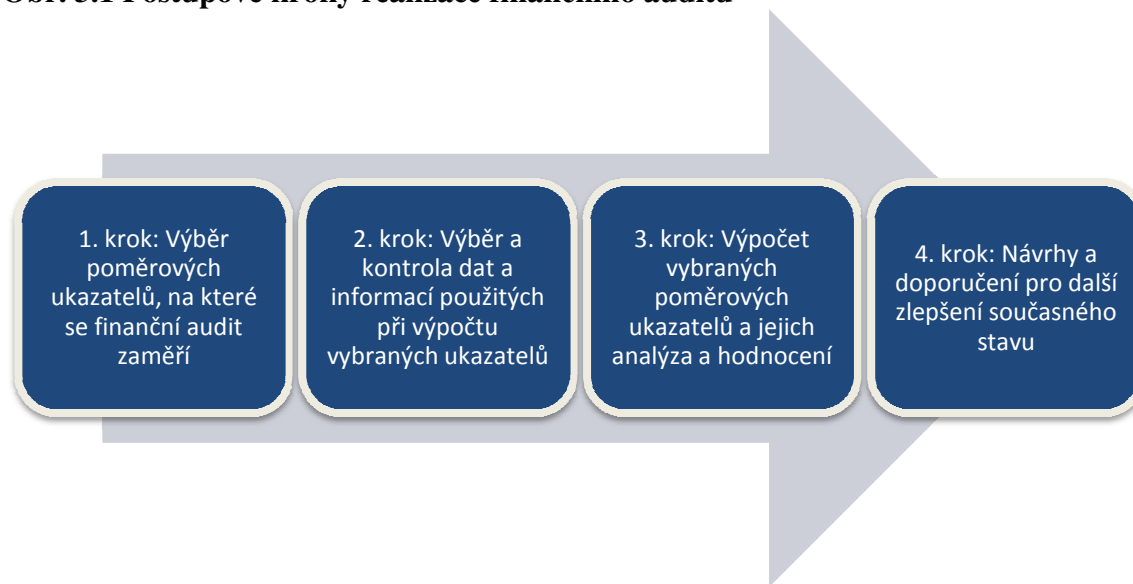
Online kalkulačka, dostupná na webových stránkách, je schopna, po zadání vybraných hodnot, spočítat okamžitě všechny ukazatele finanční analýzy. Je to nástroj, který je dostupný široké veřejnosti a je zcela zdarma. Další možností je instalace speciálního softwaru jako je například FinAnalysis 2.12. Tento software ovšem vyžaduje zakoupení a instalaci, což představuje pro společnost určité náklady. Takovéto specializované softwary umožňují propojení s firemním účetnictvím a řešit jednotlivé ukazatele přímo, bez dalšího zadávání údajů.

Pro tuto práci je zvolen jako prostředek k zabezpečení finančního auditu MS Excel. Jedná se o finančně úspornou variantu a není žádná překážka pro její použití, protože veškeré údaje jsou čerpány z ověřených účetních závěrek a výročních zpráv let 2009 – 2012. V praxi lze společně s MS Excel využít podnikový software SAP, který společnost OSTROJ a. s. využívá. Ten nabízí komplexní soubor aplikací, potřebných v podniku, od vedení účetnictví, po evidenci materiálů na skladě a mnoha dalších funkcí.

c) Postup realizace auditu

Po stanovení cíle auditu, způsobu a prostředků k jeho zabezpečení je důležité stanovit postup realizace samotného auditu. Do tohoto postupu realizace patří stanovení vybraných metod analýzy a jednotlivých dat a informací, které budou pro audit využívány. Jednotlivé postupové kroky realizace finančního auditu v dané společnosti jsou vyobrazeny v obr. 3.1 a v dalším textu podrobně rozebrány.

Obr. 3.1 Postupové kroky realizace finančního auditu

Zdroj: Vlastní zpracování

1. krok: Výběr poměrových ukazatelů, na které se finanční audit zaměří

Výběr poměrových ukazatelů určuje zaměření auditu, který bude ve společnosti prováděn. Rozhodně by neměl vynechat rizikové ukazatele, jako je např. likvidita společnosti nebo její rentabilita. Díky vhodně zvoleným ukazatelům lze odhalit včas odchylky, které mohou

ohrožit stabilitu společnosti. Proto by měl být tento krok pečlivě zvážený a neměl by se podceňovat.

Pro realizaci finančního auditu v dané společnosti byly zvoleny tyto ukazatele:

- ukazatele rentability,
- ukazatele zadluženosti,
- ukazatele likvidity,
- ukazatele aktivity,
- ukazatele využívající cash flow.

Dále byly vybrány dva bankrotní modely, a to Altmanův model a Model IN, a také bonitní model, kterým je Kralický Quicktest.

2. krok: Výběr a kontrola dat a informací použitých při výpočtu vybraných ukazatelů

Výběr dat a informací, které budou použity při výpočtu předem vybraných poměrových ukazatelů, by měl být pečlivý a důkladný. Po tomto prvotním výběru dat a informací následuje jejich kontrola, protože pro vypovídací schopnost vybraných ukazatelů je důležitá nezkreslenost použitých dat a účetních informací a jejich úplnost.

Pro realizaci finančního auditu byla veškerá data, používaná při výpočtech jednotlivých ukazatelů, i informace čerpány z výročních zpráv z let 2009 – 2012. Další doplňující informace jsou čerpány z interních materiálů společnosti.

3. krok: Výpočet vybraných poměrových ukazatelů a jejich analýza a hodnocení

Toto je fáze samotné realizace auditu, při níž jsou vypočteny jednotlivé poměrové ukazatele ze zvolených oblastí rentability, zadluženosti, likvidity, aktivity a ukazatele využívající cash flow. Vzhledem k tomu, že společnost OSTROJ a. s. nemá akcie obchodovatelné na trhu, nelze zde počítat s ukazateli kapitálového trhu. Dále jsou počítány bankrotní modely, a to Altmanův model a Index IN, a bonitní model, Kralický Quicktest.

Po výpočtu všech ukazatelů následuje jejich analýza a hodnocení jejich vývoje. Sleduje se vývoj ukazatelů v čase a také srovnávání v prostoru. V této práci budou výsledky ukazatelů analyzovány pomocí jejich vývoje v čase. Tato analýza ukazatelů spočívá ve sledování vývoje

trendu těchto ukazatelů. Na základě srovnání v čase lze vyzorovat i výskyt určitých cyklů, které mohou být způsobeny např. sezónními vlivy. Je vhodné zpracovat spojnicové či sloupcové grafy, ve kterých je výskyt trendů či cyklů lépe viditelný.

4. krok: Návrhy a doporučení pro další zlepšení současného stavu

Po analýze vybraných poměrových ukazatelů, modelů pro predikci finanční tísně a sledování jejich vývoje v čase, lze vedení společnosti předložit návrhy a doporučení, které jsou vyvozeny ze zjištěných výsledků. Ty mohou pomoci zmírnit rizikové faktory, které působí na společnost a takto vést i ke zlepšení její stávající situace.

d) Program auditu

Program auditu by měl být znám ještě před zahájením samotného auditu, protože je jeho návodem a zdrojem informací. Tento program musí být schválen vedením společnosti. Jedná se o tiskopis, který má určitou stanovenou podobu. Návrh podoby programu pro finanční audit za období 4 let je umístěn v příloze č. 6. Ta je zpracována dle vzoru programu interního auditu, který je využíván při interním auditu ve veřejné správě a je umístěn na internetových stránkách Ministerstva financí České republiky.

3.2.4 Početní operace

V této fázi jsou spočítány poměrové ukazatele, které byly vybrány v předchozích krocích. Výpočty jednotlivých skupin ukazatelů jsou součástí příloh č. 7, 8, 9, 10, 11. Dále jsou spočítány vybrané bankrotní a bonitní modely, jejichž výpočty jsou obsaženy v přílohách č. 12, 14, 15.

Při výpočtech je zohledněna tato skutečnost:

- jsou zohledněny pouze tržby, získané hlavní činností společnosti, tedy tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb,
- cizí zdroje jsou sníženy o rezervy,
- krátkodobé bankovní úvěry jsou součástí krátkodobých závazků.

3.2.5 Analýza a hodnocení získaných výsledků

Po vypočtení všech vybraných poměrových ukazatelů a bankrotních a bonitních modelů, následuje analýza jednotlivých skupin ukazatelů. V této analýze jsou výsledky jednotlivých ukazatelů postupně rozebrány a následně je zhodnocen jejich vývoj v čase. Toto je důležitá součást samotného auditu, protože při ní lze nalézt všechny odchylky od normálu, které jsou zapříčiněny působením rizikových faktorů na společnost. V této fázi je také zkoumáno, zda ukazatelé dosahují požadované úrovně hodnot dle určených standardů. Při zjištění, že ukazatelé daných hodnot nedosahují, zkoumá se proč. Tato zjištění tvoří základ pro následující fázi finančního auditu, v níž jsou navrženy doporučení pro zlepšení situace společnosti.

V následujícím textu je popsán vývoj jednotlivých poměrových ukazatelů v čase a dále predikce finanční tísně a dalšího vývoje společnosti.

1) Vývoj poměrových ukazatelů v čase

Vývoj v čase je sledován u těchto skupin poměrových ukazatelů, stanovených a vypočtených v předešlých postupových krocích auditu:

- a) ukazatele rentability,
- b) ukazatele zadluženosti,
- c) ukazatele likvidity,
- d) ukazatele aktivity,
- e) ukazatele využívající cash flow.

Ad a) Ukazatele rentability

Ukazatelé rentability jsou velmi důležité, protože vyjadřují měřítko schopnosti podniku vytvářet nové zdroje vloženým kapitálem a dosahovat zisku. Zjednodušeně řečeno, čím je hodnota ukazatele vyšší, tím je efektivnější hospodaření podniku. Toto neplatí u ukazatele rentability nákladů, kde je pro podnik žádoucí co nejnižší hodnota.

Hodnoty ukazatelů rentability obsahuje tabulka č. 3.6, která vychází z přílohy č. 7. Sloupcový graf, zobrazující vývoj ukazatelů rentability v čase je obsažen v příloze č. 16.

Tab. 3.6 Výsledné hodnoty ukazatelů rentability

Ukazatel	Způsob výpočtu	Jednotky	2009	2010	2011	2012
ROA	$(\text{EBIT} + \text{nákl. úroky})/(\text{VK} + \text{CK})$	%	13,10	-0,90	5,90	14,30
ROE	$\text{ČZ}/\text{VK}$	%	13,30	-1,70	8,30	16,70
ROCE	$(\text{ČZ} + \text{úroky})/(\text{dl.záv.} + \text{VK})$	%	13,70	-1,10	8,80	16,90
ROS	prov. HV/tržby	%	10,00	-1,90	8,50	13,90
ROC	1 - ROS	Kč	0,90	0,98	0,92	0,86

Zdroj: Vlastní zpracování

Vývoj hodnot **rentability celkového kapitálu** zaznamenal v roce 2010 velmi značný propad, vykazoval dokonce záporné hodnoty. Od roku 2011 je však vývoj opět pozitivní a překonal i úroveň hodnoty z roku 2009. Doporučené hodnoty dosahovala rentabilita celkového kapitálu v letech 2009 a 2012, kdy se dokonce pohybovala nad touto úrovní. Pokles rentability celkového kapitálu do záporných hodnot v roce 2010 byl zapříčiněn především výrazným poklesem tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb. I díky celosvětové krizi, která v této oblasti byla také velmi patrná především v roce 2010, společnost nezískala takové zakázky, jako v ostatních letech. Hodnoty ukazatelů rentability celkového kapitálu ovšem od roku 2011 opět stoupají. V roce 2010 také společnost OSTROJ a. s. začala s rekonstrukcí svých výrobních hal a proto narostla hodnota dlouhodobého hmotného majetku, především staveb a nedokončeného dlouhodobého hmotného majetku. I toto zapříčinilo snížení hospodářského výsledku a tím i velmi nízkou rentabilitu celkového kapitálu.

Rentabilita vlastního kapitálu je důležitá především pro investory, protože díky hodnotám tohoto ukazatele mohou zjistit, zda je s jejich vloženým kapitálem nakládáno efektivně a plyne jim z něj nějaký prospěch. Doporučené hodnoty, která by se měla pohybovat okolo 15 %, dosáhla rentabilita vlastního kapitálu v roce 2012. Protože hodnota 15 % není přesná, lze říci, že i v roce 2009 se ukazatel pohyboval v hodnotách okolo doporučené úrovně. I přes velký pokles, který nastal v roce 2010, který byl se svými hodnotami hospodářského výsledku nejslabším rokem z analyzovaných a opět vykázal zápornou hodnotu, se rentabilita vlastního kapitálu dokázala opět velmi rychle zvyšovat. Vlastní kapitál má ve všech analyzovaných letech přibližně stejnou hodnotu, což znamená, že od roku 2011 dochází k výraznější tvorbě zisku, což je žádoucí především pro investory.

Ukazatel **rentability dlouhodobého kapitálu** by měl dosahovat co nejvyšších hodnot. Hodnoty tohoto ukazatele opět vykazují stejný vývoj jako hodnoty předešlých ukazatelů

rentability. To znamená, že v roce 2010 hodnota ukazatele rapidně klesla až do záporných hodnot a podniková aktiva tudíž byla zhodnocena jen minimálně, spíše nebyla zhodnocena vůbec. V roce 2011 se výrazně zvýšila hodnota cizího dlouhodobého kapitálu, ale i přesto došlo ke značnému zhodnocení podnikových aktiv oproti předešlému roku. Roku 2012 je toto zhodnocení razantní a přesahuje i hodnoty z roku 2009.

Pro výpočet ukazatele **rentability tržeb** byl použit provozní výsledek hospodaření, protože lépe vyjadřuje zisk podniku, který byl vytvořen jeho hlavní činností. Ani tento ukazatel nemá stabilní vývojový trend. Od roku 2011 však opět vykazuje růst, což je žádoucí a znamená to, že z 1 Kč tržeb je vyprodukováno více zisku, než v roce minulém. Doporučené hodnoty dosáhla rentabilita tržeb v roce 2009 a v roce 2012 ji dokonce přesáhla. Ale i v roce 2011 se pohybovala okolo doporučené hodnoty, což je, po špatných výsledcích z roku 2010, pro společnost jednoznačně velmi pozitivní výsledek.

Hodnoty ukazatele **rentability nákladů** by měly být co nejnižší, protože vyjadřují efektivnost produkce tržeb podniku s co nejnižšími náklady. I v hodnotách tohoto ukazatele byl nejhorší rok 2010, kdy byly náklady na 1 Kč tržeb velmi vysoké. Ovšem od roku 2011 se opět vrací do blízkosti hodnoty z roku 2009 a v roce 2012 se tento pozitivní vývoj dalším poklesem potvrzuje.

Ad b) Ukazatele zadluženosti

Z ukazatelů zadluženosti lze vyčíst, jak podnik využívá k financování aktiv i jiné, než vlastní zdroje.

Hodnoty ukazatelů zadluženosti jsou obsaženy v tab. 3.7, která vychází z přílohy č. 8 Graf zobrazující vývoj ukazatelů zadluženosti je obsažen v příloze č. 17.

Tab. 3.7 Výsledné hodnoty ukazatelů zadluženosti

Ukazatel	Způsob výpočtu	Jednotky	2009	2010	2011	2012
Koeficient samofinancování	VK/CA	%	76,50	75,50	54,00	69,00
Celková zadluženost	CK/CA	%	23,40	24,40	44,60	31,00
Koeficient zadluženosti	CK/VK	%	30,60	32,30	82,60	45,00
Úrokové krytí	EBIT/nákl. úroky		41,61	-3,03	19,58	38,27

Zdroj: Vlastní zpracování

Koeficient samofinancování vyjadřuje, z jaké části jsou k financování aktiv používány zdroje akcionářů. Vývoj ukazatele je do roku 2011 klesající, v roce 2012 ovšem zaznamenal opět nárůst hodnoty. Úroveň koeficientu samofinancování by neměla klesnout pod 30 %. Toto doporučení společnost jednoznačně splňuje ve všech zkoumaných letech. Z přehledu v tab. 3.6 také vyplývá, že k financování aktiv byly optimálně využívány z větší části vlastní zdroje.

Celková zadluženost určuje, z jaké části je majetek společnosti kryt cizími zdroji. Na tento ukazatel se zaměřují především věřitelé firmy, kteří preferují co nejnižší hodnotu, protože ta znamená nižší riziko. Ani v jednom roce nepřekročila hodnota celkové zadluženosti hranici 60 %, což značí pozitivní vývoj. Nejvyšší hodnoty dosáhl ukazatel v roce 2011, a to především díky velkému navýšení hodnoty krátkodobých závazků. V roce 2012 byla značná část krátkodobých závazků splacena a hodnota ukazatele klesla ke 30 %. Takto nízké výsledné hodnoty jsou dobrým signálem pro věřitele i banky, protože značí, že společnost, vzhledem k výši a nárůstu aktiv, je schopna splácet své závazky a je finančně nezávislá.

Podle **koeficientu zadluženosti** mohou věřitelé i banky zjistit, zda existuje riziko, že mohou přijít o své nároky vůči společnosti. Společnost ani v jednom roce výsledkově nepřekročila hranici 150 %. Právě naopak se vyskytovala hluboko pod touto hranicí. Toto o společnosti vypovídá, že její věřitelé nejsou přímo ohroženi a jejich investice do společnosti tudíž není riziková.

Ukazatel úrokového krytí vyjadřuje velikost tzv. bezpečnostního polštáře pro věřitele. Ten se dramaticky snížil v roce 2010, především díky zápornému hospodářskému výsledku společnosti. Od roku 2011 ovšem společnost opět vykazuje kladný a dostatečně vysoký hospodářský výsledek, díky čemuž má vývoj tohoto ukazatele opět rychle stoupající tendenci a potvrzuje, že zkoumaná společnost je společností dobře prosperující.

Ad c) Ukazatele likvidity

Ukazatele likvidity vyjadřují schopnost podniku dostát včas svým závazkům. Výsledné hodnoty těchto ukazatelů jsou součástí tab. 3.8, která vychází z přílohy č. 9. Graf, který zobrazuje vývoj ukazatelů likvidity, je vyobrazen v příloze č. 18.

Tab. 3.8 Výsledné hodnoty ukazatelů likvidity

Ukatel	Způsob výpočtu	2009	2010	2011	2012
I. stupeň	Fin. maj./kr. záv.	1,371	1,074	0,455	0,868
II. stupeň	(Fin. maj. + kr. pohl.)/kr. záv.	2,434	2,176	1,19	1,532
III. stupeň	(OA - dl. pohl.)/kr. záv.	3,62	3,076	1,768	2,652
ČPK	(dl. záv. + VK) - SA	404 782 Kč	302 725 Kč	318 118 Kč	494 808 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Likvidita I. stupně dosáhla své doporučené hodnoty jen v roce 2011, v roce 2012 opět lehce stoupla. I když v letech 2009 a 2010 dokonce přesáhla hranici 1, neznamená to, že bude mít společnost nutně finanční problémy. Na splacení svých závazků má podle naprosté většiny faktur 60 – 90 dní, což podle ukazatele doby obratu závazků, s výjimkou roku 2011, kdy je ovšem ukazatel likvidity I. stupně příznivý, zvládá.

Likvidita II. stupně ani v jednom ze sledovaných let neklesla pod hranici, která se rovná 1. To značí, že daná společnost je schopná dostát svým závazkům jen s využitím svých vlastních finančních prostředků a příchozích plateb pohledávek svých zákazníků, aniž by musela prodávat zásoby.

Likvidita III. stupně vyjadřuje schopnost společnosti uspokojit své věřitele při proměně všech svých oběžných aktiv na hotovost. V letech 2009, 2010 a 2012 přesáhla výsledná hodnota ukazatele hranici 2,5, což značí, že si společnost zachovává svou platební schopnost. I když v roce 2011 nedosáhla hodnota ukazatele 2,5, neklesla pod hranici 1, takže společnost nebyla zcela nelikvidní a určitou platební schopnost si stále zachovávala.

Opětovný růst **čistého pracovního kapitálu** poskytuje společnosti větší ochranu před náhlými výkyvy v peněžních tocích a možnou ztrátou dobrých hodnot likvidity. V důsledku velkého propadu tržeb v roce 2010 zaznamenal, oproti předešlému roku 2009, razantní snížení také čistý pracovní kapitál. V letech 2011 a 2012 opět rostly tržby za prodej výrobků společnosti, což znamenalo také opětovný nárůst hodnoty čistého pracovního kapitálu. I přes propad hodnoty tohoto ukazatele, v již výše zmiňovaném roce 2010, byla stále ochrana, kterou čistý pracovní kapitál poskytuje, dostatečná a společnost by jeho případné výkyvy ustála.

Ad d) Ukazatele aktivity

Skupina ukazatelů aktivity vyjadřuje, jak efektivně společnost hospodaří s jednotlivými složkami aktiv. Výsledné hodnoty ukazatelů aktivity jsou zobrazeny v tab. 3.9, která vychází z přílohy č. 10. Graf, zobrazující vývoj hodnoty ukazatelů aktivity v čase, je obsažen v příloze č. 19.

Tab 3.9 Výsledné hodnoty ukazatelů aktivity

Ukazatel	Způsob výpočtu	Jednotky	2009	2010	2011	2012
Doba obratu zásob	$Z/(T/365)$	den	51,802	76,144	109,726	76,688
Doba obratu aktiv	$CA/(T/365)$	den	326,225	587,337	564,040	328,592
Doba splatnosti pohledávek	$kr. \text{ pohl.}/(T/365)$	den	46,423	93,170	139,427	45,640
Doba splatnosti závazků	$kr. \text{ záv.}/(T/365)$	den	43,687	84,601	189,661	68,463
Doba obratu výrobků a zboží	$(v\acute{y}r. + zbo.)/(T/365)$	den	20,252	24,350	27,709	17,007

Zdroj: Vlastní zpracování

Ukazatel **doby obratu zásob** udává, za jakou dobu je společnost schopna přeměnit zásoby na peněžní prostředky, které může dále využívat. Společnost by se měla snažit udržovat dobu obratu zásob co nejkratší. V roce 2011 došlo ke zvýšení úrovně tohoto ukazatele, který je zapříčiněn především poklesem tržeb z hlavní činnosti v předešlém roce. V roce 2012 již byla doba obratu zásob kratší, než v roce předešlém. Společnost by měla v tomto klesajícím vývoji pokračovat i v roce dalším a dosáhnout nejlépe opět takového počtu dní, potřebného k obratu zásob, jako v roce 2009.

Doba obratu aktiv by měla mít spíše klesající tendenci, protože ta nasvědčuje lepšímu využití celkových aktiv společnosti. Klesající tendence tohoto ukazatele byla narušena v roce 2010 a to opět díky prudkému poklesu tržeb z hlavní činnosti. Od roku 2011 lze vypočítat opět žádoucí klesající vývoj ukazatele, což znamená snižování počtu dní potřebných k obratu aktiv společnosti.

Doba splatnosti pohledávek ovlivňuje ukázněnost klientů společnosti a včasnost jejich plateb. Záleží především na nich, za jak dlouho zaplatí vystavenou fakturu. Při včasné zaplacení mohou přispět k nižší hodnotě ukazatele, ale pokud vyčkají až do konce splatnosti vystavené faktury, ukazatel takto zvyšují. Optimální doba splatnosti pohledávek by se měla, dle doporučených hodnot, pohybovat maximálně do 50 dní. Této optimální doby splatnosti

pohledávek dosahuje společnost v letech 2009 a 2012. V roce 2010 se tento počet dní splatnosti začal navyšovat na dvojnásobnou hodnotu, oproti předešlému roku, a v roce 2011 dosáhl své maximální hodnoty. Takovýto nárůst úrovně ukazatele již mohl danou společnost ovlivnit ve schopnosti splácet své závazky pro nedostatek finančních prostředků. Proto je rapidní pokles doby splatnosti pohledávek v roce 2012 vítaný.

Příliš vysoká hodnota ukazatele **doby splatnosti závazků** může vést k poškození pověsti společnosti, což je jistě v každé firmě nežádoucí. Doba splatnosti závazků společnosti by, podle doporučení, neměla přesáhnout 100 dní, což společnost nesplnila pouze v roce 2011, kdy zaznamenala nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele. Ta byla opět zapříčiněna poklesem tržeb z hlavní činnosti v předešlém roce a také vysokou hodnotou ukazatele doby splatnosti pohledávek, která mohla způsobit nedostatek volných peněžních prostředků a ohrozit tak včasnou platební schopnost společnosti. V roce 2012 se doba splatnosti závazků opět vrátila na příznivou úroveň a počet dní potřebných ke splácení závazků klesl téměř třikrát.

Pro společnost je optimální, aby byla **doba obratu výrobků a zboží** co nejkratší. Ta ovšem měla do roku 2011 stoupající tendenci. Bylo to zapříčiněno opět především vysokým poklesem tržeb z hlavní činnosti v roce 2010. Díky jejich opětovnému nárůstu mohl počet dní, potřebných k obratu výrobků a zboží, od roku 2012 opět poklesnout a tento trend by si měl udržet i v dalších letech.

Ad e) Ukazatele využívající cash flow

Díky této skupině ukazatelů lze vysledovat signály, které varují před platebními potížemi. Výsledné hodnoty ukazatelů využívající cash flow jsou zobrazeny v tab. 3.10, která vychází z přílohy č. 11. Graf, který zobrazuje vývoj hodnot ukazatelů využívajících cash flow, je obsažen v příloze č. 20.

Tab. 3.10 Ukazatele využívající cash flow

Ukazatel	Způsob výpočtu	Jednotky	2009	2010	2011	2012
Obratová rentabilita	provozní CF/obrat	%	23,6	7,5	13,1	10,5
Stupeň oddlužení	provozní CF/CZ	%	112,8	19,1	18,9	37,4
Finanční využití VK	provozní CF/VK	%	34,5	6,2	15,6	16,8

Zdroj: Vlastní zpracování

Obratová rentabilita vyjadřuje, jaké finanční výkonnosti společnost dosáhla a v čase by měla mít rostoucí tendenci. Z výsledků obratové rentability vyplývá, že nejvyšší finanční výkonnosti dosahovala společnost v roce 2009. Nejnižší úrovně dosáhla obratová rentabilita v roce 2010. To ale neznamená snížení vnitřního potenciálu společnosti, jelikož v roce 2011 došlo opět ke zlepšení a i v roce 2012 se udržela nad 10 %.

Podle ukazatele **stupně oddlužení** byla společnost schopna pokrýt závazky svými finančními prostředky v roce 2009 a v roce 2012. V letech 2010 a 2011 sice nestoupala nad doporučenou hranici 20 %, ale zároveň se od ní ani příliš neoddálila. Nic tedy nenaznačuje přílišné napjatosti finanční pozice ve společnosti, ani možným obavám o nedostatečném pokrytí závazků svými finančními prostředky a s tím souvisejícího přílišného zadlužení společnosti.

Čím vyšší úrovně dosahuje **finanční využití vlastního kapitálu**, tím je lepší hodnocení vnitřního finančního potenciálu společnosti. Nejvyšší úrovně dosáhla společnost v roce 2009. Hospodářská krize se ovšem projevila i v hodnotě tohoto ukazatele a v roce 2010 klesl na nejnižší hodnotu za sledované roky. Ovšem od roku 2011 opět sledujeme jeho rostoucí trend, což je pro vnitřní finanční potenciál společnosti pozitivní trend a vývoj tohoto ukazatele by se měl i nadále ubírat tímto směrem.

2) Predikce finanční tísně

V rámci teoretické části této práce byly do predikce finanční tísně zahrnuty tyto modely:

- a) Altmanův model
- b) Model IN
- c) Kralickův Quicktest

Ad a) Altmanův model

Pomocí Altmanova modelu lze poznat, zda v blízké budoucnosti existuje riziko, že bude sledovaná společnost ohrožena bankrotem. Výsledky Altmanova Z-skóre za jednotlivé roky jsou vyobrazeny v tab. 3.11, která vychází z přílohy č. 12. Graf, ve kterém je zachycen vývoj hodnot Altmanova modelu, je součástí přílohy č. 21.

Tab. 3.11 Altmanův model

Ukazatel	Způsob výpočtu	2009	2010	2011	2012
Altmanův model	$0,717X_1 + 0,847X_2 + 3,107X_3 + 0,42X_4 + 0,998X_5$	2,987	1,894	1,457	2,567

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro výpočet Altmanova Z-skóre byl použit druhý typ rovnice, který se používá pro společnosti, jejichž akcie nejsou veřejně obchodovatelné na burze. Právě mezi takové patří i sledovaná společnost OSTROJ a. s.

Nejlepšího hodnocení dosáhla společnost v roce 2009, kdy byla hodnota Altmanova modelu nad hranicí 2,90, a ohrožení možným bankrotem tedy bylo minimální. V dalších třech letech se společnost nacházela v tzv. šedé zóně. Tudíž při souhrnném pohledu na výsledky Altmanova modelu vyplývá, že společnost nebyla ani v jednom ze sledovaných let přímo ohrožena bankrotem. A to ani v roce 2010, který byl pro společnost nejvíce kritickým, díky nízkým hodnotám získaných zakázek a s tím také souvisejících nízkých tržeb.

Ad b) Model IN

Také pomocí tohoto modelu lze předvídat možné ohrožení společnosti bankrotem. Od Altmanova Z-skóre se liší tím, že zohledňuje různé váhy jednotlivých ukazatelů v průmyslových odvětvích. Výsledky modelu IN za jednotlivé roky jsou zobrazeny v tab. 3.12, která vychází z přílohy č. 14. Hodnoty ukazatele jsou počítány pomocí koeficientů pro jednotlivé ukazatele, které jsou v příloze č. 13. Grafické zobrazení hodnot Modelu IN je obsaženo v příloze č. 22.

Tab. 3.12 Model IN

Ukazatel	Způsob výpočtu	2009	2010	2011	2012
Model IN	$V_1 \times A/CZ + V_2 \times EBIT/U + V_3 \times EBIT/A + V_4 \times T/A + V_5 \times OA/(KZ + KBU) + V_6 \times ZPL/T$	8,508	1,328	4,1	7,92

Zdroj: Vlastní zpracování

Po výborném výsledku modelu IN v roce 2009, se společnost v roce 2010 nacházela v zóně, která naznačuje, že by mohly nastat určité problémy s finančním zdravím podniku. Ovšem od roku 2011 se společnost svými výsledky opět zařadila ke společnostem s dobrým finančním

zdravím, které nejsou přímo ohroženy bankrotem. Při souhrnném pohledu lze z modelu IN vyčíst, že společnost v žádném roce nebyla přímo ohrožena špatným finančním zdravím a následným bankrotem. Naopak jde o společnost s velmi dobrým finančním zdravím, které zajišťuje její stabilitu.

Ad c) Kralickův Quicktest

Kralickův Quicktest, patřící do skupiny bonitních modelů, má za úkol zhodnotit jak finanční stabilitu firmy, tak i její výnosovou situaci. Díky tomu je možno provést celkové zhodnocení situace ve společnosti a zjistit její možné ohrožení případnou finanční nestabilitou a nedostatkem vlastních zdrojů k pokrytí potřeb společnosti a jejích závazků. Výsledky Kralickova Quicktestu za sledované roky jsou zobrazeny v tab. 3.13, která vychází z výpočtů v příloze č. 15. Graf, ve kterém je zachycen vývoj celkového průměru bodů dosažených v Kralickově Quicktestu, je vyobrazen v příloze č. 23.

Tab. 3.13 Kralickův Quicktest

	R1	R2	R3	R4	Body			Průměr		
					Finanční stabilita	Výnosová situace	Celkem	Finanční stabilita	Výnosová situace	Celkový průměr
2009	4	4	3	4	8	7	15	4	3,5	3,75
2010	4	4	0	2	8	2	10	4	1	2,5
2011	4	3	1	4	7	5	12	3,5	2,5	3
2012	4	4	3	4	8	7	15	4	3,5	3,75

Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2009 byla společnost hodnocena jako bonitní. V roce 2010 se nacházela v šedé zóně. Finanční situace společnosti byla hodnocena dobře, potíže ovšem nastaly ve výnosové situaci, a to především v roce 2010 při razantním poklesu tržeb z hlavní činnosti. V roce 2011 došlo k vylepšení výnosové situace a díky tomu se společnost ocitla na hranici mezi šedou zónou a bonitní firmou. V roce 2012 se situace opět stabilizovala a společnost byla hodnocena jako bonitní.

Při celkovém pohledu na výsledky Kralickova Quicktestu vyplývá, že se společnost v žádném z hodnocených let nedostala do situace, kdy by byla ohrožena finančními potížemi.

3.2.6 Návrhy a doporučení

Hodnoty většiny ukazatelů byly velmi ovlivněny rapidním poklesem tržeb z hlavní činnosti a zápornému hospodářskému výsledku v roce 2010. Ten nastal proto, že společnost nezískala zakázky v dostatečně vysokých hodnotách, tak jako v jiných letech. Od roku 2011 se ovšem hodnota zakázek a tím i tržeb z vlastní činnosti zvýšila, a to především díky divizi Důlních strojů, která je jednou z nejdůležitějších částí společnosti. Díky vývozu svých výrobků do zahraničí produkuje vysokou část tržeb z hlavní činnosti společnosti OSTROJ a. s. Obchodníci z této divize by se i nadále měli zaměřit na zahraniční země, které rozvíjejí oblast těžebního průmyslu a jsou tedy pro výrobce důlních strojů a zařízení atraktivní lokalitou, skýtající nové možnosti obchodu.

Lepších výsledků rentability nákladů může společnost dosáhnout neustálým zlepšováním technologických postupů a modernizací výroby. Při další investici do nových výrobních zařízení může dosáhnout zkrácení normy času nebo také nižší potřebou zdrojů pro výrobu jednoho výrobku a tím, i přes počáteční investici, lze postupně snižovat jeho výrobní náklady na výrobek.

3.2.7 Předání výsledků, návrhů a doporučení

Tato fáze je závěrečným krokem celého auditu. Veškeré výsledky a hodnocení se předávají managementu společnosti ve formě závěrečné zprávy, která může být doplněna o prezentaci, při které auditoři management přímo informují o tom, co zjistili a navrhnou managementu opatření ke změnám a nápravě.

Po předání závěrečné zprávy, vykonané prezentaci a diskuzi o výsledcích auditu je zpracován záznam z projednání zprávy o vykonaném auditu. Ta je obsažena v příloze č. 34, která je zpracována dle vzoru záznamu z projednání zprávy o vykonaném auditu, který se používá v auditech veřejné správy a je publikován na internetových stránkách Ministerstva financí České republiky.

a) Závěrečná zpráva

Závěrečná zpráva podává managementu společnosti shrnutí o předmětu vykonávaného auditu i jeho cílech. Přehledně zpracovává zjištění, která vyplývají ze všech analyzovaných ukazatelů a modelů. Na jejich základě podává managementu doporučení a shrnuje závěry, ke

kterým interní audit ve společnosti dospěl. Měla by být zpracována v určité normalizované podobě, která bude přehledná pro všechny členy managementu a bude obsahovat všechny důležité zjištěné informace.

Návrh podoby závěrečné zprávy pro interní finanční audit společnosti OSTROJ a. s. se nachází v příloze č. 23. Je zpracován dle vzoru závěrečné zprávy interního auditu, který je zveřejněn na internetových stránkách Ministerstva financí České republiky, a je využíván při interním auditu ve veřejné správě.

b) Presentace výsledků finančního auditu

Na žádost managementu může být, jako doplněk k závěrečné zprávě, použita i prezentace výsledků interního finančního auditu. V ní interní auditor stručně shrne zjištění, kterých dosáhl ve vykonaném finančním auditu a navrhne doporučení, které by měl management při řízení společnosti aplikovat. Pro lepší přehlednost je slovní prezentace výsledků finančního auditu doplněna grafickými prvky. Při prezentaci těchto výsledků lze využít jednoduché softwarové nástroje, jako je např. Microsoft Office PowerPoint.

3.3 Další kroky finančního auditu

Další kroky provádí společnost až po ukončení finančního auditu, předání výsledků a uvedení návrhů a doporučení, vzešlých z provedeného auditu, do praxe. Jedná se o tyto dva kroky, které jsou blíže popsány v následujícím textu:

1. Monitorování realizovaných návrhů,
2. Hodnocení auditních činností.

Ad 1) Monitorování realizovaných návrhů

V případě realizace doporučených návrhů může interní auditor zahrnout do dalšího plánu auditů následný audit, při kterém zjistí, zda byla nápravná doporučení použita efektivně a zda díky nim došlo ke zlepšení rizikových ukazatelů a snížení působení rizikových faktorů na společnost. V případě nedostatečné efektivity nebo dokonce zhoršení ukazatelů může auditor navrhnout další nápravná opatření.

Ad 2) Hodnocení auditních činností

Při hodnocení auditních činností vyvstává základní otázka, a to zda daný interní audit přinesl společnosti určitou přidanou hodnotu. Hodnocení auditních činností může probíhat ústně nebo písemně. Tyto činnosti se hodnotí po skončení každého auditu na základě vypracování závěrečné zprávy a podaných výkonů. Hodnotí se i to zda zjištěné zkušenosti a doporučená opatření přinesly společnosti žádaný efekt.

4. Shrnutí, návrhy a doporučení

V této kapitole je obsaženo shrnutí jednotlivých postupových kroků finančního auditu pro lepší pochopení jejich návaznosti. Dále jsou zde popsány návrhy a doporučení pro realizaci takového auditu ve společnosti.

4.1 Shrnutí postupových kroků finančního auditu

Základem pro nadefinování jednotlivých postupových kroků finančního auditu byl přístup Dvořáčka a Kafky (2005), který bere v úvahu také zaměření samotných společností. Navržené postupové kroky jsou součástí kapitoly 2.4 Aplikace finančního auditu ve strojírenské společnosti a jsou zobrazeny v obr. 2.5.

Prvním krok spočívá ve sběru veškerých dat a informací, které budou k provedení auditu potřeba, a jejich kontrola. Kontrola je důležitá pro to, aby další kroky auditu byly bezproblémové a probíhaly plynule.

Následuje definování faktorů, které ovlivňují společnost. Tímto definováním rizikových faktorů společnosti se odlišuje přístup Dvořáčka a Kafky (2005) od přístupů ostatních faktorů, protože takto zohledňuje potřeby různých firem. Ve strojírenském oboru jsou to především faktory týkající se konkurence, struktury závazků a pohledávek a také kvalifikování zaměstnanci, správně motivovaní a tzv. dýchající pro společnost. Z těchto faktorů vyplývá větší zaměření auditu na poměrové ukazatele týkající se skupiny pohledávek a závazků, jako jsou ukazatele likvidity nebo také bonitní a bankrotní modely.

Na základě nadefinování faktorů v předešlém kroku lze naplánovat postup finančního auditu a cíl, ke kterému by měl auditor dojít. V této fázi jsou naplánovány také prostředky k provedení finančního auditu, který bude prováděn přímo zaměstnancem společnosti. Jako jeden z důležitých softwarových nástrojů, při samotných výpočtech poměrových ukazatelů a zobrazení jejich vývoje v čase, byl zvolen Microsoft Office Excel ve spolupráci s podnikovým softwarem SAP. Po vypracování všech předešlých kroků je vytvořen program auditu, na jehož základě je zahájen proces samotného finančního auditu. Tento proces spočívá ve vypočtení jednotlivých poměrových ukazatelů a bonitních a bankrotních modelů, z údajů

čerpaných z předem připravených a zkontrolovaných účetních závěrek a doplňujících informací. Jedná se o ukazatele rentability, zadluženosti, likvidity, aktivity a ukazatele využívající cash – flow. Dále jsou vypočteny modely Altmanův, Index IN a Kralickův Quicktest.

Po vypočtení poměrových ukazatelů a bankrotních a bonitních modelů pokračuje proces finančního auditu analýzou vývoje těchto ukazatelů a modelů v čase. Analýza výsledků jednotlivých ukazatelů probíhá písemně v textu a může být doplněna např. grafy, lépe znázorňujícími jejich postupný vývoj. Na základě těchto analýz jsou navržena doporučení pro zlepšení stávající situace ve společnosti. Té bylo doporučeno zaměření především na vývoz produkce do zahraničí, do zemí, ve kterých se těžební průmysl teprve rozmáhá a jsou tedy pro vývozce těchto produktů atraktivní možností pro získání nových zakázek i zkušeností. Společnost by se také měla i nadále věnovat dalšímu rozvoji technologických postupů ve výrobě a její další modernizaci proto, aby měla vyrovnaný krok s konkurencí, či před ní získala dokonce náskok.

Po ukončení procesu auditu následuje vytvoření závěrečné zprávy a předání výsledků auditu a navržených doporučení managementu společnosti. Pro lepší pochopení závěrů získaných auditem lze toto předání doplnit prezentací, při které je možno využít grafických prvků, jako např. softwarového nástroje Microsoft Office Power Point.

Další kroky již provádí sama společnost až po ukončení finančního auditu a uvedení doporučení, navržených na základě výsledků plynoucích z auditu, do praxe. Tyto činnosti zahrnují především monitorování realizovaných návrhů, které jsou uvedeny výše. Také na základě výsledků, které by měly realizované návrhy společnosti přinést, jsou hodnoceny auditorské činnosti, jež byly provedeny.

4.2 Návrhy a doporučení

V této kapitole jsou obsaženy návrhy a doporučení, jež jsou založeny na faktech plynoucích z předešlých kapitol v této práci, a vedou k úspěšné realizaci finančního auditu ve společnosti jak za současných podmínek, tak i v budoucnu.

1. Zařazení pravidelného finančního auditu do činnosti útvaru interního auditu

V současné době není útvarem interního auditu vykonáván finanční audit. Proto je navrženo provádět celistvý finanční audit, nejen propočet poměrových ukazatelů, pravidelně alespoň jednou ročně přímo útvarem interního auditu. Díky této pravidelnosti je lépe posouzen vývoj v efektivnosti hospodaření společnosti. Jsou také viditelné různé odchylky, které pravidelnou kontrolu a sledování vyžadují proto, aby nebyla ohrožena stabilita společnosti. Takovouto kontrolou hospodaření společnosti lze zajistit jeho efektivnost a přispět k růstu hospodářského výsledku.

2. Prostředky a způsob zabezpečení finančního auditu

Vzhledem k existenci útvaru interního auditu je doporučeno pro realizaci auditu využití lidí z řad vlastních zaměstnanců. Toto je efektivní jak po finanční stránce, tak i k rozvoji, dalšímu sebevzdělávání a motivaci zaměstnanců, kteří se hlásí do útvaru interního auditu dobrovolně. Další výhodou využívání vlastních zaměstnanců je jejich znalost podnikového softwaru SAP. Doplňující údaje lze vypracovat v MS Excel.

3. Vzdělávání a rozvoj zaměstnanců v oboru interního auditu

S předešlým bodem souvisí i bod třetí, protože, jak již bylo výše zmíněno, zaměstnanci se hlásí do útvaru interního auditu dobrovolně a pracují v něm ve svém volném čase, který by mohli věnovat i jiným činnostem. Proto je třeba správně je v této činnosti podporovat a motivovat. Je třeba zajistit jejich správnou motivaci a možnost dalšího vzdělávání v tomto oboru, pokud o to projeví zájem. Např. Komora auditorů České republiky organizuje školení a konference týkající se různých témat z oboru interního auditu. V případě zájmu zaměstnanců o tato školení by jim měla společnost umožnit zúčastnit se jich.

4. Archivace materiálů vztahujících se k průběhu finančního auditu

Ve společnosti OSTROJ a. s. je archivace dokumentů samozřejmostí. I při finančním auditu by se měly správně archivovat a zakládat nejen oficiální formuláře a dokumenty, jako je program auditu, závěrečná zpráva a záznam z projednání zprávy o vykonaném auditu. Bylo by dobré určitou dobu archivovat také postupy a výpočty poměrových ukazatelů a modelů a jejich analýzu, společně s grafickým zobrazením jejich vývoje. Toto může v dalších letech sloužit k posouzení postupného vývoje společnosti.

5. Závěr

V současné době se stává sledování finanční situace v podnicích již skoro nutností. Vzhledem ke špatné hospodářské situaci ve světě nemohou firmy podcenit varovné signály, které jim audit finanční situace dává. Využitím finančního auditu jako systému včasné výstrahy lze předejít mnoha komplikacím a zabezpečit tak ekonomickou stabilitu firmy.

Cílem této diplomové práce bylo navržení finančního auditu ve společnosti OSTROJ a. s., která působí v oblasti těžkého strojírenského průmyslu. Tento audit byl prováděn za roky 2009 až 2012. Finanční audit je cenným zdrojem informací o společnosti. Vypovídá o efektivitě hospodaření společnosti, díky rozpoznání rizikových faktorů může také fungovat jako systém včasné výstrahy před těmi riziky, které mohou ohrozit budoucí působení společnosti na trhu.

V teoretické části této diplomové práce byly popsány základní pojmy týkající se auditu, především interního. Tato část byla ovšem zaměřena především na přiblížení pojmů finančního auditu, včetně metod a postupů, které jsou používány při jeho realizaci. Díky poznání metod a postupů finančního auditu byly navrženy postupové kroky pro realizaci auditu uvnitř společnosti OSTROJ a. s. Tyto předchozí kroky vymezily východiska pro vytvoření části praktické, která zahrnovala aplikaci předem navržených postupových kroků finančního auditu na danou společnost.

V rámci realizace auditu ve společnosti OSTROJ a. s. byly nejdříve identifikovány rizikové faktory, které mohou sledovanou společnost ohrozit. Těmi jsou především konkurence, kvalifikovaní zaměstnanci, a také sledování struktury pohledávek a závazků. Následně byly stanoveny, vypočteny a analyzovány poměrové ukazatele rentability, zadluženosti, likvidity, aktivity a ukazatelů využívajících cash-flow. Byly použity také modely predikující finanční tíseň společnosti, a to Altmanův model, Index IN a Kralickův Quicktest. Z výsledků analýzy všech výše uvedených ukazatelů a modelů vyplynulo, že nejvíce kritickým se stal rok 2010. Ten byl ovlivněn především zhoršenou hospodářskou situací nejen v České republice, ale také ve většině zemí světa. Hospodářská situace ve světě ovlivnila i pokles poptávky po nových důlních strojích a zařízeních, a v důsledku toho i auditovaná společnost OSTROJ a. s. zaznamenala pokles zakázek ve velkých hodnotách. To zapříčinilo nepříliš příznivé hodnoty

většiny poměrových ukazatelů, především rentability a likvidity. Také výsledky výše uvedených modelů nebyly nejlepší, ale zároveň nevykazovaly přímé ohrožení společnosti bankrotem. To ostatně společnost dokázala i v roce 2011, kdy došlo k rapidnímu zvýšení tržeb z hlavní činnosti a tím i zvýšení hospodářského výsledku. Díky tomu se hodnoty poměrových ukazatelů i výsledky modelů stávaly pro společnost příznivějšími. Na základě auditem zjištěných skutečností byly navrženy možnosti, které přispějí k dalšímu zvyšování rentability, likvidity i dalších sledovaných ukazatelů společnosti.

Na základě zpracování postupových kroků v praktické části práce bylo navrženo provádět pravidelný interní finanční audit alespoň jednou ročně a zařadit jej k činnostem útvaru interního auditu. Díky existenci útvaru interního auditu ve společnosti OSTROJ a. s. je doporučeno provádět finanční audit vlastními zaměstnanci a motivovat je tak k dalšímu sebevzdělávání.

Navržené postupové kroky k aplikaci finančního auditu se, na základě jeho realizace v praktické části práce, jeví jako reálné a uplatnitelné v praxi. Díky pružnosti tohoto návrhu lze rozsah analyzovaných poměrových ukazatelů měnit dle potřeby společnosti. Také navrhovaný roční cyklus auditu může společnost změnit. Podle svých potřeb kontroly hospodaření a změn okolních vlivů působících na společnost OSTROJ a. s. se finanční audit může konat i častěji, např. po půl roce, či čtvrtletně.

Věřím, že navrhovaná četnost a způsob zabezpečení finančního auditu poskytne společnosti OSTROJ a. s. další potřebné informace pro zajištění efektivnosti hospodaření a sledování ekonomické stability.

Seznam literatury

1. DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 1. Vyd. Praha: EKOPRESS, s. r. o., 2006. 191 s. ISBN 80-86119-58-0.
2. DVOŘÁČEK, Jiří. *Audit podniku a jeho operací*. 1. Vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 165 s. ISBN 80-7179-809-6.
3. DVOŘÁČEK, Jiří. *Interní audit a kontrola*. 1. Vyd. Praha: C. H. Beck, 2000. 195 s. ISBN 80-7179-410-4.
4. DVOŘÁČEK, J.; KAFKA T. *Interní audit v praxi*. 1. Vyd. Brno: Computer Press, 2005. 236 s. ISBN 80-251-0836-8.
5. HÁJEK, Karel. *Interní audit*. 1. Vyd. Vyškov: Ing. Irena Spirová, 2003. 16 s. ISBN 80-239-1953-9.
6. HAKALOVÁ, Jana. *Účetní závěrka a auditing*. 1.vyd. Brno: Tribun EU, 2010. 146 s. ISBN 978-80-7399-144-9.
7. HOLEČKOVÁ, Jaroslava. *Finanční analýza firmy*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2008. 208 s. ISBN 978-80-7357-392-8.
8. KAFKA, Tomáš. *Průvodce pro interní audit a risk management*. 1. Vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 167 s. ISBN 978-80-7400-121-5.
9. KALOUDA, František. *Finanční řízení podniku*. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2009. 279 s. ISBN 978-80-7380-174-8.
10. KISLINGEROVÁ E.; HNILICA J. *Finanční analýza: krok za krokem*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 137 s. ISBN 80-7179-321-3.
11. KNÁPKOVÁ, A.; PAVELKOVÁ D. *Finanční analýza*. 1. Vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2010. 208 s. ISBN 978-80-247-3349-4.
12. KOLÁŘ, P.; MRKVIČKA, J. *Finanční analýza*. 2. přeprac. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2006. 228 s. ISBN 80-7357-219-2.
13. KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví*. 5. Vyd. Praha: POLYGON, 2005. 544 s. ISBN 80-7273-129-7.
14. LEE, C., Alice; LEE, C. John a LEE, C., Cheng. *Financial analysis, planning and forecasting*. 2. Vyd. Singapore: World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd., 2009. 1101 s. ISBN 10 981-270-608-9.
15. MÜLLEROVÁ, Libuše. *Auditing pro manažery aneb proč a jak se ověřuje účetní závěrka*. 1. Vyd. Praha: ASPI, a. s., 2007. 136 s. ISBN 978-80-7357-308-9.

16. NEJEZCHLEBA, Miroslav a kol. *Jak sestavovat a číst finanční a hospodářské rozbor* *podniku*. Ostrava: AKS, 1994. 68 s. ISBN 80-85798-17-4.
17. RAFFEGEAU, J.; DUFILS, P.; MÉNONVILLE, D. *Finanční audit*. Přel. Z. Buchlovská. 1. vyd. Praha: HZ, 1996. 120 s. ISBN 80-86009-02-5.
18. RICCHUITE, D. N. *Audit*. Přel. L. Janečková, M. Třaskalík. 1. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1994. 792 s. ISBN 80-85605-86-4.
19. RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza*. 4. Vyd. Praha: GRADA Publishing, a. s., 2011. 144 s. ISBN 978-80-247-3916-8.
20. TRUNEČEK, Jan. *Interní manažerský audit*. 1. Vyd. Praha: Professional Publishing, 2004. 148 s. ISBN 80-86419-58-4.

Zákony a vyhlášky

21. Zákon č. 563/1991 Sb. v platném znění

Elektronické zdroje

21. FinAnalysis. *Aplikace pro finanční analýzu firmy FinAnalysis 2.12 v prostředí MS Excel*. [online]. 2013. [cit. 2013-03-24]. Dostupný z WWW: <http://www.finanalysis.cz/aplikace-financni-analyzy-finanalysis.html>
22. Firemní finance. *Kalkulačka finanční situace podniku*. [online]. 2013. [cit. 2013-03-24]. Dostupný z WWW: <http://firmy.finance.cz/uzitecne-nastroje/financni-kalkulacky/financni-situace-podniku/>
23. Komora auditorů České republiky. *Podmínky zápisu do seznamu auditorů*. [online]. 2012. [cit. 2012-11-05]. Dostupný z WWW: <http://www.kacr.cz/podminky-zapisu-do-seznamu-auditoru>
24. Krajská hospodářská komora Královéhradeckého kraje. *Audity managementu jakosti*. [online]. 2013. [cit. 2013-03-12]. Dostupný z WWW: <http://www.komora-khk.cz/business/documents/?soubor=moduly/5-jakost/11-hodnoceni-systemu-managementu-jakosti/11-audity-managementu-jakosti.pdf>
25. Ministerstvo financí České republiky. *Etický kodex interního auditora a přehled doporučených vzorů písemností používaných při výkonu interního auditu a při následných opatřeních s tímto auditem souvisejících*. [online]. 2013. [cit. 2013-03-23]. Dostupný z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/EKVzory.pdf>

26. Mzdová praxe. *Personální aspekty řešení firemních krizí*. 2013. [cit. 2013-03-12]. Dostupný z WWW: <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d4639v6621-personalni-aspekty-reseni-firemnich-krizi/>

Další elektronické a jiné zdroje

27. Interní firemní dokumentace

28. Profil společnosti OSTROJ a. s.

29. Výroční zprávy společnosti OSTROJ a. s. za roky 2009, 2010, 2011, 2012

30. <http://www.ferram-strojirna.cz/>

31. <http://www.prestar.cz/cze/>

32. <http://www.femont.cz>

33. <http://www.vehovsky.cz/cs/>

34. <http://www.transl.cz/>

35. <http://www.ferrit.cz/cs/>

36. <http://www.fite.cz/>

37. <http://www.duvas-uni.cz/uvodni-strana>

38. <http://www.tdszampra.vyrobce.cz/>

39. <http://www.kacr.cz/>

Seznam zkratek a symbolů

A	aktiva
CA	celková aktiva
CF	cash - flow
CK	cizí kapitál
CZ	cizí zdroje
ČPK	čistý pracovní kapitál
ČZ	čistý zisk
dl. pohl.	dlouhodobé pohledávky
dl. záv.	dlouhodobé závazky
EBIT	zisk před zdaněním a úroky
fin. maj.	finanční majetek
HV	hospodářský výsledek
KBU	krátkodobé bankovní úvěry
kr. pohl.	krátkodobé pohledávky
kr. záv.	krátkodobé závazky
KZ	krátkodobé závazky
např.	například
OA	oběžná aktiva
ROA	rentabilita celkového vloženého kapitálu
ROC	rentabilita nákladů
ROCE	rentabilita celkového investovaného kapitálu
ROE	rentabilita vlastního kapitálu
ROS	rentabilita tržeb
SA	stálá aktiva
T	tržby
tj.	to je
tzv.	tak zvaný
U	nákladové úroky
VK	vlastní kapitál
výr.	výrobky
Z	zisk

zbo.	zboží
ZJ	základní jmění
ZPL	závazky po lhůtě splatnosti

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- Jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. 4. 2013.....

Petra Sokolová

Petra Sokolová

Adresa trvalého pobytu studenta:

Krnovská 2271/27, Opava, 746 01

Seznam příloh

1. Základní organizační schéma společnosti OSTROJ a. s.
2. Rozvaha k 31.12. za sledované období v celých tisících Kč
3. Výkaz zisku a ztráty k 31.12. za sledované období v celých tisících Kč
4. Výkaz peněžních toků k 31.12. za sledované období v celých tisících Kč
5. Formulář k vyplnění aplikace Microsoft Office Project Manager
6. Program auditu
7. Výpočet hodnot ukazatelů rentability
8. Výpočet hodnot ukazatelů zadluženosti
9. Výpočet hodnot ukazatelů likvidity
10. Výpočet hodnot ukazatelů aktivity
11. Výpočet hodnot ukazatelů využívajících cash-flow
12. Výpočet hodnot Altmanova modelu
13. Koeficienty pro výpočet Indexu IN
14. Výpočet hodnot Modelu IN
15. Výpočet hodnot Kralickova Quicktestu
16. Graf zobrazující vývoj hodnot ukazatelů rentability
17. Graf zobrazující vývoj hodnot ukazatelů zadluženosti
18. Graf zobrazující vývoj hodnot ukazatelů likvidity
19. Graf zobrazující vývoj hodnot ukazatelů aktivity
20. Graf zobrazující vývoj hodnot ukazatelů využívajících cash flow
21. Graf zobrazující vývoj hodnot Altmanova modelu
22. Graf zobrazující vývoj hodnot Modelu IN
23. Graf zobrazující vývoj hodnot Kralickova Quicktestu
24. Závěrečná zpráva
25. Záznam z projednání zprávy o vykonaném auditu